

SEANCE PLENIERE
MERCREDI 15 JUILLET 1992

PLENAIRE VERGADERING
WOENSDAG 15 JULI 1992

MATIN

OCHTEND

PRESIDENCE
DE
M. NOTHOMB

VOORZITTER :
De heer NOTHOMB

La séance est ouverte à 10.05 heures.

De vergadering wordt geopend om 10.05 uur.

De **voorzitter** : De vergadering is geopend.
La séance est ouverte.

EXCUSES

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Les membres / de leden :

Bertouille, Beysen, pour obligations de mandat / wegens ambtsplicht ;

Dupré, pour raisons de santé / wegens gezondheidsredenen ;

Verwilghen, Denys, Lebrun, Standaert, à l'étranger / buitenlands ;

Decorte, empêché / verhinderd.

**RAPPORT
VERSLAG**

Rapport déposé au nom d'une commission de la Chambre

Verslag ingediend namens een commissie van de Kamer

Le rapport suivant a été déposé :
Volgend verslag werd ingediend :

au nom de la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education et des Institutions scientifiques et culturelles nationales namens de commissie voor het Be-

drijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs en de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen

— par M. Tomas, sur la proposition de résolution (MM. Geysels et Morael) relative à l'utilisation de combustibles contenant du plutonium et de l'uranium dans les centrales nucléaires belges, ainsi qu'à l'opportunité du retraitement des barres de combustible, n° 541/3.

— door de heer Tomas, over het voorstel van resolutie (de heren Geysels en Morael) betreffende het gebruik van plutonium- en uraniumhoudende brandstoffen in Belgische kerncentrales en de opportuniteit van de opwerking van nucleaire brandstofstaven, nr. 541/3.

**WETSONTWERP
PROJET DE LOI**

*Continuation
Voortzetting*

De **voorzitter** : Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van het **wetsontwerp houdende goedkeuring van het Verdrag over de Europese Unie, van 17 Protocolen en van de Slotakte met 33 Verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992 (nrs. 482/1 tot 3) en van de toegevoegde verslagen uitge-**

bracht namens het adviescomité voor Europese Aangelegenheden over de evaluatie van het Verdrag betreffende de Europese Unie, alsmede van het door het adviescomité aangenomen voorstel van resolutie (nr. 460/1).

L'ordre du jour appelle la continuation de la discussion du **projet de loi portant approbation du Traité sur l'Union européenne, de 17 Protocoles et de l'Acte final avec 33 Déclarations, faits à Maastricht le 7 février 1992 (n°s 482/1 à 3) et des rapports joints établis au nom du Comité d'avis pour les affaires européennes sur l'évaluation du Traité sur l'Union européenne, de même que la proposition de résolution adoptée par le Comité d'avis (n° 460/1).**

Nous abordons la discussion du thème „l'Union Economique et Monétaire”.

Wij gaan over tot de bespreking van het thema „de economische en monetaire Unie”.

De heer Van der Maelen, rapporteur, heeft het woord.

De heer **Van der Maelen (SP)**, rapporteur : Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar mijn verslag.

De **voorzitter** : De heer Colla heeft het woord.

De heer **Colla**, voorzitter van de SP-fractie : Mijnheer de voorzitter,

Colla

mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb het inzicht om, in aansluiting op de uiteenzetting van collega Van der Maelen over de algemene principes, nog een aantal bedenkingen van onze fractie naar voren te brengen met betrekking tot het Verdrag van Maastricht in het algemeen en enkele aspecten in verband met de EMU.

Mijnheer de minister, wij menen dat er inzake de Europese integratie geen weg terug is. In die zin beschouwen wij Maastricht zeker niet als een eindpunt of als iets dat perfect en volledig is, maar als een mogelijkheid om stappen in die richting te zetten.

Wanneer het gaat om Europese integratie zijn wij bereid het Verdrag van Maastricht goed te keuren. Hiermee kunnen wij de Europese integratie op basis van drie fundamenteel gemotiveerde redenen verdedigen.

In de eerste plaats kan er volgens mij niet voldoende de nadruk worden op gelegd dat de Europese integratie de enige garantie biedt voor vrede, stabiliteit en democratische ontwikkeling in de Europese Gemeenschap, evenals in geheel Europa. Het alternatief voor deze ontwikkeling kan er alleen in bestaan een situatie te creëren, waarbij wij terugkeren naar oude demonen, waar een letterlijke of figuurlijke oorlog tussen zogenaamde Europese grootmachten wordt gestimuleerd. De Europese Gemeenschap en Maastricht vormen in die zin enerzijds de enige mogelijkheid om in de toekomst een economische macht, zoals het verenigde Duitsland, op een democratische en blijvende wijze in Europa in te passen. Anderzijds is dat het enige mogelijke antwoord op de geopolitieke verschuivingen die zich sedert 1989 in Europa hebben voorgedaan. Voor de Europese Gemeenschap is de verdere integratie het ankerpunt voor een vredelievend en sociaal ontwikkeld Europa, van de Atlantische Oceaan tot de Oeral.

In de tweede plaats is Maastricht in

feite de voortzetting van een integratiemodel dat zich sedert 35 à 40 jaar aftekent en gebaseerd is op een fundamentele evidentie, met name op de erkenning dat er op sociaal en economisch vlak een wezenlijke onderlinge afhankelijkheid bestaat in alle Europese landen en de wil om de gemeenschappelijke belangen te verdedigen via gemeenschappelijke instellingen. Bijgevolg is dat integratiemodel tevens gebaseerd op de wetenschap dat het enerzijds onmogelijk is — mijnheer de minister, u heeft dat ook reeds gezegd — zelfs voor de zogenaamde grote staten in Europa, zich terug te trekken in een soort „splendid isolation”, waarbij zij de illusie hebben alleen een antwoord te kunnen geven op de uitdagingen van de XXIste eeuw. Anderzijds is het voor de kleinere landen in Europa de enige mogelijkheid tot inspraak in macro-economische en monetaire evoluties. Degenen die vandaag betreuren dat er op dit vlak een gedeeltelijke overdracht van soevereiniteit zou plaatshebben, verwijs ik naar de praktische situatie waarin kleine landen zoals België zich bevinden, die in feite alleen maar de macro-economische en monetaire ontwikkelingen, die elders worden beslist, ondergaan. In dat geval is het beter dat wij er in een Europees integratiemodel naar streven daarop invloed te kunnen uitoefenen.

In de derde plaats is het van het grootste belang dat de Europese Gemeenschap met haar 340 miljoen inwoners, om op economisch vlak niet van de tafel te worden geveegd door de Verenigde Staten, Japan en overmorgen misschien China, toont dat zij economisch, sociaal, maar ook inzake het buitenlands beleid een eenheid is, iets te betekenen heeft en een rol te spelen heeft in de wereld.

Dat zijn onze drie wezenlijke argumenten. Ik wil nog even stilstaan bij een recent stukje analyse van Europees commissaris Karel Van Miert. Hij heeft het daarin over wie zich verenigt op basis van dit anti-gevoel, in die anti-beweging. Dit is toch wel merkwaardig, want een en ander

speelt zich soms af op economisch terrein, niet altijd. De motieven kunnen naar mijn mening zeer tegenstrijdig zijn en in een aantal gevallen zelfs verwerpelijk.

— Voorzitter : de heer **Flamant**, 1ste ondervoorzitter.

Een eerste soort afwijzing is terug te vinden bij wie de klassieke xenofobe thema's behandelen, bewerken en voedsel geven. Zij grijpen het Europees burgerschap aan om, via het probleem van het stemrecht voor Europese onderdanen, dit thema nog meer in het daglicht te stellen. Soms gebeurt dit op een impliciete manier. Ik maak daar geen tekeningetje bij, ik vind die houding verwerpelijk.

Een tweede afwijzingsbeweging is geconcentreerd rond de klassieke, maar bijzonder kortzichtige nationalistische overwegingen. Zij gaat voorbij aan de kracht van de eigen cultuur en taal. Zij gaat tevens voorbij aan de Europese rijkdom van verschillende culturen die naast elkaar bestaan en elkaar kunnen bevruchten. Soms is deze houding gestoeld op een meerderwaardigheidscomplex, soms op een minderwaardigheidscomplex. Ook hier kan de motivatie dus tegenstrijdig zijn.

Bij een derde afwijzingsbeweging zijn eerder filosofische redenen aan de orde. De enen vinden de Gemeenschap soms te paaps — ik haal nogmaals de heer Van Miert aan — en de anderen denken dat de ketters op hen zullen afkomen. De enen, dat zijn bijvoorbeeld sommige ultralinks in Frankrijk, die menen dat door de EG de twee weken supplementair zwangerschapsverlof in Frankrijk zullen worden afgeschaft. De anderen denken dan weer dat abortus aan iedereen als een verplichting zal worden opgelegd. Het hoeft geen betoog dat deze soort afwijzingsbeweging bij ons niet aardt.

Ik wijs een aantal redenen af, waardoor mensen worden aangezet zich negatief op te stellen tegenover het Verdrag van Maastricht. Ik stel daartegenover onze drie fundamen-

Colla

tele redenen om voor Maastricht te zijn. Wij moeten daarom niet euforisch doen, daarover kan geen misverstand bestaan. Wij zijn niet de aanhangers van de Thatcher-school en van wat daaruit voortvloeit aan anti-Europese gezindheid. Wij schrijven niet het globale verhaal van iemand als de heer Chevènement in Frankrijk. Wij betreuren de uitslag van het Deense referendum.

Ook bij onze bevolking groeit een beeld van Europa, waartegen wij ons verzetten. Het is het beeld van een Europa dat men op een platonische manier bemind heeft, maar dat men nu begint te verwerpen. Waarom? Omdat men het nu ziet als enige oorzaak van de verhoging van BTW-tarieven, of van inleveringen en inspanningen die tegen einde 1996 moeten worden geleverd. Wij situeren onszelf niet in dergelijk kader. Volgens ons is het echter wel volledig verkeerd ons af te wenden van een aantal signalen en elementen uit deze analyses.

Volgens mij, heren ministers, is de tijd van de hip-hip-hoera-kreten voor Europa, de onvoorwaardelijke goedkeuring van al wat de stempel „Europa” draagt, voorbij. Voor de eerste keer sinds de invoering van de rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement, gaan we wellicht in 1994 naar een verkiezingscampagne die vertrekt van een gerechtvaardigde verdere integratie, maar met als discussie-thema welk soort Europa men wil. Dit is ongetwijfeld een goede zaak. Aan de ene kant worden op basis van Maastricht een aantal beleidsterreinen supplementair toegespeeld aan de Gemeenschap, maar aan de andere kant zal dan eindelijk de discussie over de manier waarop dat concreet moet worden ingevuld, losbarsten. Men zal moeten antwoorden op de vraag welke richting dat moet uitgaan.

Willen wij vooral van de jonge mensen uit de EG gedaan krijgen dat zij Europa zien als een groot project om

achter te staan en aan mee te werken, dan zullen we sterk moeten opletten en een aantal zaken moeten betrachten.

Wij staan echter niet alleen. Ik heb een merkwaardige tekst gevonden die in april 1992 door de huidige voorzitter van de Europese Commissie, de heer Delors, werd uitgesproken. Ik zal u de tekst citeren :

„... Elle (cette Communauté) n'est pas assez démocratique, en dépit de l'élection du Parlement européen au suffrage universel, en dépit du fait que le Parlement peut censurer la Commission. Il me semble de plus en plus que notre aventure est trop élitiste, trop technocratique et que les peuples ne s'y retrouvent pas. Nous devons chacun, devant cela, faire notre examen de conscience.”

Wij kunnen Jacques Delors er zeker niet van beschuldigen een anti-Europeaan te zijn. Hij ziet zeer goed de uitdaging waarvoor de landen in de Europese Gemeenschap staan. Hij trekt de kar van de Europese integratie. Tegelijkertijd echter ziet hij ook de lacunes. Ik put daaruit mijn motivaties om nog een aantal zaken te zeggen.

Willen wij de jonge mensen voor Europa motiveren dan zullen wij een aantal zaken moeten doen. Zo zullen wij er bijvoorbeeld moeten voor zorgen dat bij het verder uittekenen van de Europese kaart niet de indruk wordt gegeven dat dit gebeurt door een aantal Europese technocraten en in een aantal luxueuze kringen. Wij zullen ervoor moeten waken dat de mensen tijdig worden geïnformeerd en erbij worden betrokken.

Wij moeten ook voorkomen dat de Europese Gemeenschap zou afglijden — soms zijn daarvoor tekenen aan de wand — naar een te centralistisch gedoe, naar een te bureaucratistisch model, naar een te bemoeizuchtige houding op alle terreinen. Iedereen die met concreet beleid in dit land te maken heeft gehad zal uit ervaring kunnen vertellen hoe soms, tot in het absurde toe, de bemoei-

zucht aanwezig is en dit in strijd met het subsidiariteitsprincipe. Daardoor wordt het moeilijker ons doel te bereiken.

Wij zullen moeten proberen om dat democratisch deficit, dat er ongetwijfeld is, op een drastische manier weg te werken en dit op een dubbel vlak, met name inzake doorzichtigheid en eenvoud van instellingen en procedures en inzake de democratische besluitvorming. Ook na Maastricht is het Europees Parlement nog steeds geen echt parlement, ondanks een rechtstreekse verkiezing. U kunt dat niet ontkennen. U kunt niet ontkennen dat heel wat besluitvorming los staat van de werkelijke communautaire instellingen. Naar ons gevoel wordt er niet alleen te veel op intergouvernementele wijze geregeld maar ook via instellingen en besluitvorming — denk maar aan de politiezaken — gebeurt er te veel dat los staat van de Europese Gemeenschap.

De geloofwaardigheid van de Belgische politieke instellingen en van de democratische instellingen uit hoofde van de bevolking is afhankelijk van de eenvoud en van de doorzichtigheid van zowel de instelling inzake samenstelling als qua besluitvorming. Wanneer u telkens uw boekje bij u moet hebben om te weten of een beslissing eenparig of met een gekwalificeerde meerderheid zal worden genomen wordt dat proces natuurlijk niet bevorderd.

Wij zullen ook duidelijk moeten maken, maar ik denk dat dit voor ons land en voor onze regering geen punt is, dat Maastricht geen einde kan zijn omdat de Europese Gemeenschap ondanks Maastricht en ondanks de verbeteringen die erin zitten in te geringe mate sociaal en ecologisch is. De heer Peeters zal dat onderwerp straks verder ontwikkelen. Feitelijk is het toch absurd dat elf landen bij wijze van spreken zich even buiten de Gemeenschap moeten zetten om toch minimaal een sociaal platform te kunnen ontwikkelen. Feitelijk is het toch de absurditeit tot ik weet niet waar doorgedre-

Colla

ven waardoor de Engelsen de mogelijkheid krijgen om een stukje sociaal Europa te redden, aan sociale dumping te doen en aan iedereen te zeggen dat ze moeten komen want dat zij wel even het sociale mes op een negatieve manier zullen hanteren.

In dat geval komt men beter bij ons investeren dan naar de andere elf landen te gaan. Ik maak er bijna een karikatuur van maar in feite zit het er in gebakken.

Er kan nog niet volledig worden ingeschat hoe de procedure en de besluitvorming moeten verlopen. Aan de ene kant zijn er de artikelen in het Verdrag die overeind blijven en die te maken hebben met het sociaal beleid — de oude artikelen 117 tot 122 — en aan de andere kant zijn er de procedure en de besluitvorming die moeten worden afgetekend binnen de overeenkomst die de Elf hebben gesloten. Ik verwijs ter zake naar een uitspraak van Walter Hollstein die zei dat als wij het hebben over Europese integratie, wij niet alleen over het economische, maar ook over het politieke moeten praten. Naar analogie daarmee ben ik ervan overtuigd dat als wij over Europa en Europese integratie praten, dit niet alleen moet gebeuren op het economische en het politieke vlak maar tevens op het sociale en het ecologische niveau.

Als wij de Europese Commissie niet de gedaante willen geven van een soort Europese regering, en de commissarissen niet als halfgoden willen aanzien die op een zeer diplomatieke manier moeten worden aangepakt, dan moeten zij in grotere mate via het Europees Parlement en de nationale parlementen aan kritiek onderhevig kunnen zijn. Ik heb het meegemaakt hoe de heer Bangemann zich in de Ecofin-raad in allerlei bochten wrong om toch maar te kunnen blijven beweren dat Europa geen industrieel beleid vanuit de Gemeenschap nodig heeft.

Ter zake werd een luik opgenomen, maar in veel te geringe mate, ten

opzichte van de Belgische voorstellen. Wij zullen de heer Bangemann daarmee moeten confronteren. Dit geldt ook voor de heer Britton die poogt richtlijnen tot stand te brengen die alleen op basis van artikel 90 van het Verdrag door de Commissie worden getroffen en zelfs niet aan de Europese Ministerraad worden voorgelegd. Ik heb deze gang van zaken al eens een „volmacht” genoemd en hieraan moeten wij proberen een einde te maken. Wij zullen de heer Britton moeten mededelen dat het niet toegestaan is dat hij vanuit zijn bevoegdheid inzake de concurrentie, op basis van een aantal artikelen in het Verdrag, poogt in Europa een liberaal model door te drukken. Ik heb deze sector iets beter leren kennen. Ook teksten inzake de telecommunicatiesector die nu in de Europese Commissie worden besproken zijn teksten die door de mensen van British Telecom werden geschreven en door de heer Britton in de Europese Commissie worden gebracht.

Hierbij heb ik twee bedenkingen. Wij zullen de Europese Commissie en de heer Britton moeten mededelen dat dit niet kan omdat het hier gaat over het doordrukken van een Europees, een ideologisch model waarmee wij het niet eens zijn. Het is tevens een model doordrukken waarbij wordt voorbijgegaan — welke sterke voorstanders van een Europese integratie wij ook zijn — aan een noodzakelijk evenwicht dat in Europa moet bestaan. Wanneer morgen op basis van de voorstellen van de Commissie autonome richtlijnen kunnen worden gepubliceerd, waardoor de situatie wordt gecreëerd dat bij voorbeeld in een sleutelsector als de telecommunicatie de poort wordt opengezet voor een aantal Amerikaanse bedrijven en dus voor een situatie waarbij morgen British Telecom de telecommunicatie-activiteit in de kleinere landen van Europa gewoon opsloopt, dan is dat niet het beeld van de Europese integratie en van een evenwichtig sociaal Europa dat ons voor ogen staat. Ik weet wel dat de hele discussie over verankering sterk moet wor-

den gerelativeerd. Ik moet steeds glimlachen als ik in Vlaanderen hoor spreken over Vlaamse bedrijven, maar zie hoe de kapitaalstructuur feitelijk in mekaar zit. Dit geldt soms ook voor de financiële sector.

Al kan een klein land niet eisen dat het in alle sleutelsectoren een belangrijke rol speelt, het lijkt me wel een redelijke eis om in een aantal sleutelsectoren de besluitvormingscentra te spreiden over heel Europa, ook over de kleine landen. Deze eis wordt niet zozeer ingegeven door de machtspositie die aan de aanwezigheid van besluitvormingscentra verbonden is, maar wel door de bekommernis voor een gelijke ontwikkeling in Europa, door de bekommernis voor de spreiding van het eraan verbonden wetenschappelijk onderzoek en door de bekommernis voor de spreiding van hoog-technologische tewerkstelling.

Mijnheer de minister, ik wil ook opmerken dat wij moeten streven naar een harmonieuze ontwikkeling van de economische en monetaire unie. Men kan zich dan niet beperken tot de harmonisatie van de BTW-aanslagvoeten, men moet dan de fiscale harmonisatie in haar geheel aanpakken om sociaal-economische onrechtvaardigheden en problemen voor de financiële situatie van de lidstaten te voorkomen.

Collega's, in het licht van de Europese integratie en de uitvoering van het Verdrag van Maastricht wacht ons nog een wezenlijk debat over de uitbreiding van de Gemeenschap. Wij zijn daar zeker niet tegen, maar pleiten voor een grote rationaliteit en wensen het hoofd koel te houden.

Mijnheer de minister, het Benelux-standpunt dat u vooraf op een forum hielp tot stand brengen, lijkt mij het geschikte uitgangspunt: eerst moet het Verdrag van Maastricht uitgevoerd worden en kandidaat-leden moeten het Europese „acquis” aanvaarden. Het lijkt mij evident dat men zich in de eerste plaats naar de EVA-landen richt, maar ook andere

Colla

Europese landen kunnen via goede associatieverdragen bij onze activiteiten worden betrokken.

Tot slot zou ik graag Brice Lalonde citeren, die ook geconfronteerd werd met de vraag of het Verdrag van Maastricht positief en aanvaardbaar is. Zijn gedachtengang vat de mijne goed samen : „Zelfs als men niet akkoord gaat, omdat er niet genoeg Europa is, zoals men dat wenst of omdat het niet precies het Europa is dat men graag wenst, toch moet men ja zeggen aan Maastricht en daarna verder ijveren en handelen opdat het het Europa zou worden dat we wel met ons allen wensen”.

Le **président** : La parole est à M. de Clippele.

M. de Clippele (PRL) : Monsieur le président, monsieur le ministre, mes chers collègues, nous vivons ces jours-ci des moments historiques puisque le gouvernement soumet au Parlement le projet d'approbation du Traité de Maastricht concernant l'Union européenne et l'Union économique et monétaire.

La coïncidence fait que nous nous trouvons dans une période paradoxale :

En effet, la Belgique est tiraillée par des forces contradictoires, des forces centrifuges et centripètes.

D'une part, des forces centrifuges poussent les Belges à se séparer. Au paravant, nous vivions dans un pays unitaire. En 1970, ce fut la communautarisation, en 1980 la régionalisation. La semaine dernière, le gouvernement voulait nous imposer une réforme de l'Etat consistant en un fédéralisme qui se serait commué en un confédéralisme et puis en un séparatisme. Heureusement cette tentative a échoué ce vendredi 10 juillet.

D'autre part, des forces centripètes poussent les Belges à s'unir avec les autres Européens dans une Union européenne.

Le paradoxe réside en ce que cer-

tains veulent réduire la Belgique à 2 ou 3 mini-Etats tout en prônant une Europe toute puissante.

La Belgique a joué un rôle important dans l'évolution de la Communauté européenne. Elle fut à la base de l'Union économique belgo-luxembourgeoise puis du Benelux. A chaque étape, elle collabora aux regroupements, comme :

- en 1951, à la CECA ;
- en 1957, au Traité de Rome avec la naissance de la CEE, l'Euratom, la création du Parlement européen ;
- en 1986, à l'Acte unique européen qui crée, fin 1992, un marché unifié où circuleront librement les personnes, les capitaux et les biens.

Il est vrai qu'en approuvant le Traité de Maastricht, la Belgique admet un transfert de souveraineté.

Mais l'internationalisation ou la mondialisation dans tous les domaines, l'augmentation des fréquences des relations économiques, financières et humaines par-dessus les frontières, l'application de 1.500 directives de la CE dans notre législation en 35 ans signifie une perte de souveraineté de fait. Il suffit d'observer les mouvements ou fuites de capitaux dès que les pays taxent différemment ces capitaux.

Certains hésitent parce qu'ils sont attachés au concept de l'Etat-Nation ou au nationalisme. C'est oublier les nombreuses guerres menées au nom de ces concepts et qui ont ensanglanté l'Europe. L'internationalisation des grands problèmes exige qu'on abandonne ces notions.

D'ailleurs, sur le plan mondial, l'échec de la Société des Nations et la difficulté d'aboutir à des conclusions au sein de l'assemblée générale des Nations Unies, exigent une organisation internationale pour régler les relations des Etats. Sur le plan européen, les pays doivent s'organiser.

C'est ainsi que d'une Communauté économique, le Traité de Maastricht veut faire de l'Europe une Union eu-

ropéenne, une Union économique et monétaire et, dans une étape ultérieure, une Europe politique.

L'abandon d'une partie de notre souveraineté est compensé par un certain nombre d'avantages. Je n'y reviendrai pas, les orateurs précédents en ont déjà parlé. Je voudrais néanmoins souligner deux avantages spécifiques.

Tout d'abord, en 1999, nous disposerons enfin d'une monnaie unique pour toute l'Europe. Je lisais ce matin dans le journal qu'un certain nombre d'économistes s'étaient réunis pour se pencher sur le problème et avaient approuvé l'adoption de cette monnaie unique le plus rapidement possible.

Pratiquement, cela signifie moins de frais de voyage, que ce soit pour les touristes, pour les hommes d'affaires ou pour les commerçants. En effet, chaque voyage à l'étranger implique aujourd'hui des opérations de change successives avec des commissions bancaires d'environ 2 % sur chaque opération, et donc une perte importante de la valeur vénale de la devise.

A titre d'exemple, un voyageur a effectué la traversée de l'ensemble des pays de la Communauté européenne en effectuant les opérations de change à l'entrée et à la sortie de chacun des pays. A la fin de son périple, son argent avait perdu près de la moitié de sa valeur initiale !

Au plan international, il faut également mentionner les frais liés à la variation des taux de change dans le domaine commercial. Par exemple, un contrat signé avec un partenaire étranger CEE est élaboré sur base d'une seule devise. Lors de l'exécution du contrat, le taux de change aura subi des variations, ce qui impliquera une perte ou un bénéfice pour les parties. Les deux partenaires doivent donc au préalable se prémunir contre les risques de change, ce qui complique encore leurs opérations financières.

La monnaie unique permettra ainsi

de Clippele

un renforcement de la compétitivité des entreprises et de l'industrie. N'oublions pas que la Belgique exporte près de 60 % de sa production vers les pays de la CEE.

La monnaie unique permettra également une augmentation du pouvoir d'achat de la population. Pour rappel, le pouvoir d'achat en Belgique avait augmenté :

- de 17 % dans les années 50 ;
- de 55 % dans les années 60 ;
- de 63 % dans les années 70.

Cela signifie qu'à l'époque, les gouvernements avaient une gestion plus rigoureuse et saine.

Aujourd'hui, malheureusement, depuis les années 80, l'augmentation du pouvoir d'achat a fléchi, avec une augmentation limitée à 5 %.

Le rapport de l'OCDE, dont j'ai lu quelques extraits dans la presse, y fait d'ailleurs référence. Le rapport souligne que la comparaison, il y a dix ans, de la population active et non active à la recherche d'un emploi montrait déjà un écart important par rapport aux autres pays. Cette différence s'est encore accentuée depuis.

S'il y a trente ans, le pouvoir d'achat en Belgique était très élevé étant un pays en tête du peloton, aujourd'hui elle a fortement regressé. En effet, si l'on prend un indice de prospérité de 100 par rapport au PNB pour la Belgique, la France se situe à 110, les pays scandinaves (Norvège, Suède, Finlande, Danemark) se situent à 135, l'Allemagne à 149 et la Suisse à 184. Cela signifie que le Belge voyageant en Suisse paie 80 % plus cher son séjour en Suisse. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle nos compatriotes évitent ces pays.

L'autre avantage est la nécessité impérieuse d'assainir les finances publiques, imposée par le Traité de Maestricht. Nous traînons une dette publique de 8.000 milliards, soit 800.000 francs par personne. Chaque enfant qui naît a déjà une dette

de 800.000 francs ! Le remboursement annuel de l'intérêt de cette dette est de 618 milliards, soit 40 % des recettes fiscales totales du pays.

Le pire, c'est que cette dette augmente d'environ 400 milliards par an ; cela veut dire que l'Etat vit au-dessus de ses moyens, tout simplement parce qu'il n'a pas la volonté de résister aux groupes de pression et aux sirènes de l'électoratisme.

Justement, notre espoir repose sur le Traité de Maestricht qui n'admettra la Belgique dans l'Union européenne que dans la mesure où, d'une part, celle-ci réduira son déficit annuel de moitié, pour le ramener à environ 3 % du solde net à financer et où, d'autre part, l'impact de la dette publique est diminué de moitié, soit par une croissance économique, soit par une limitation des dépenses, soit par la fiscalité.

Je conclurai avec deux considérations. L'une d'espoir, l'autre de confirmation.

Mon espoir est qu'un jour, la compétence fiscale de ce pays soit transférée à l'Union européenne. Ceci pour les raisons suivantes :

— Le niveau de la fiscalité en Belgique est nettement plus élevé que dans la plupart des pays de la future Union européenne ;

— Le nombre des pouvoirs fiscaux de notre pays ne fait qu'augmenter. Ce matin, j'entendais à la radio que la Communauté française percevrait des impôts ; ainsi, après le pouvoir national, les régions, les provinces, les communes et, indirectement, l'Europe, les communautés figureront donc parmi ces pouvoirs fiscaux ;

— Pratiquement tous les pouvoirs fiscaux existant en Belgique sont en déficit. Cela est vrai pour le pouvoir national, pour la Communauté française, pour la Région de Bruxelles-Capitale et pour la plupart des grandes villes.

Mijnheer de minister, gisteren nog

las ik in De Standard in de rubriek fiscaliteit dat in een jaar tijds — dus van 30 juni 1991 tot 30 juni 1992 — werd gestemd over 8 nieuwe fiscale wetten, 28 koninklijke besluiten, 7 ministeriële besluiten, 17 decreten, 17 administratieve besluiten en 10 errata. Al deze wijzigingen maken onze fiscaliteit zeer complex en het is dan ook te begrijpen dat de gewone belastingbetaler zijn weg er niet meer in terugvindt, zelfs al heeft hij een intellectuele vorming achter de rug. Dat is niet ernstig. In vergelijking met andere landen is deze materie ontzettend ingewikkeld. Daarom moet zo vlug mogelijk een Europese Unie met fiscale bevoegdheid worden bereikt.

Ik wil het nog heel even hebben over de schenkingsrechten.

Mijnheer de minister, weet u dat wanneer in ons land iemand zonder kinderen een onroerend goed wil schenken aan een derde, hierop vooraf meer dan 50 % schenkingsrechten moeten worden betaald ? Dit wordt 80 % wanneer de waarde van het geschonken goed meer dan 7 miljoen bedraagt. Dat beschouw ik niet meer als een schenkingsrecht, maar eerder als een onteigeningsrecht. De Belgische Grondwet bepaalt dat iemand mag worden onteigend, mits het toekennen van een vergoeding. In dit geval is hiervan echter geen sprake. Hopelijk zal de Europese Unie leiden tot vereenvoudiging van onze fiscaliteit, waardoor de druk zal afnemen.

J'en arrive enfin à mon dernier point. Je constate que les grandes puissances telles que les Etats-Unis, le Japon, la Russie et même la Chine voient d'un oeil inquiet la naissance de l'Union européenne. Cela signifie qu'elles se rendent compte qu'elles auront désormais affaire à une grande puissance, à un concurrent de taille. Elles ne parviendront plus à profiter de la division des Européens, ainsi que le font notamment les Japonais, qui exportent leurs voitures en Angleterre, celle-ci les réexportant à son tour vers les autres

de Clippelle

pays de la Communauté européenne.

C'est la raison pour laquelle j'estime, tout comme mon parti, qu'il vaut mieux choisir la voie de l'Union européenne. En d'autres termes, il vaut mieux être dedans que dehors.

De **voorzitter** : Het woord is aan mevrouw Dillen.

Mevrouw **Dillen** (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de norm van de Europese Monetaire Unie die alle begrotingsanalisten sinds december 1991 voor België hanteren, werd vastgelegd in Maastricht en bepaalt dat het begrotingstekort niet hoger mag liggen dan 3 % van het BNP. Alleen reeds deze tussenkomst van de EG bewijst dat al wat in Maastricht werd overeengekomen niet zomaar een stap is naar de integratie van Europa, maar dat het integendeel een zeer belangrijke mijlpaal is, een beslissingsmoment waarbij wij ons kunnen afvragen of wij, eens de beslissing genomen, dan nog terug kunnen. Neen. In die context kunnen we rustig zeggen dat het hier gaat om *a point of no return*.

Niettemin wil het Belgisch Parlement met gepaste spoed dit akkoord van Maastricht ratificeren, onder druk van een regering die blijkbaar op een goed Europees blaadje wil komen te staan.

Vanop alle banken echter hebben Kamerleden, ook degenen die het Verdrag zullen ratificeren, kritische bedenkingen en vragen geformuleerd. Heeft het dan geen zin hier even stil te staan bij dit zeer belangrijke akkoord dat voor ons land zoveel consequenties heeft ?

Is de commentaar van Egon Klepsch, notabene voorzitter van het Europees Parlement, dat het Unieverdrag veel zwakke punten, onvolkomenheden en onduidelijkheden bevat of die van professor Albert Coppé dat iedereen het erover eens is dat de top van Maastricht niet

tot de vereenvoudiging van de wetteksten die aan de grondslag van „Europa” liggen heeft bijgedragen, niet voldoende ?

Zelfs de verwerping van het akkoord door Denemarken, toch reeds meer dan tien jaar lid van de EG, is niet voldoende om even opnieuw na te denken over het Verdrag en ons ter zake te bezinnen. De uitslag van het referendum, dat volgde na de goedkeuring van het akkoord in het Deense Parlement met 130 tegen 25 stemmen, is toch zeer veelzeggend. Niettemin verklaren alle „Europeaniseerders” dat de Unie er dan zonder Denemarken zal komen. Tot zover de democratie ! Men denkt er niet eens over om het akkoord aan te passen aan de realiteit. Wat twaalf regeringsleiders hebben uitgestippeld, kunnen miljoenen mensen toch niet veranderen is de redenering die velen hier volgen. Is dit democratie ? Wat een prachtig voorbeeld moet dat zijn voor de vele staten die hun aanvraag voor toetreding tot de EG hebben gedaan en zullen doen. Denkt men inderdaad dat de Oostenrijkers, de Zweden, de Zwitsers, de Finnen, om nog maar te zwijgen van degenen die aan de poort staan, de Polen, de Tsjechen, de Hongaren enzovoort, dit naar waarde weten te schatten ?

Onze fundamentele kritiek op onderhavig akkoord is dat er geen enkele vorm van aanpassing mogelijk is. Waarom niet ? Om een aantal data te halen ? Laten wij niet lachen. Wij herinneren eraan dat het Verdrag van Rome reeds in 1958 werd gesloten. Iedereen weet ongeveer wel wat de wordingsgeschiedenis van de EGKS, Euratom, de EEG eerst en nadien de EG is geweest. Pas de jongste jaren zit de Europese Gemeenschap in een stroomversnelling. De integratie van Griekenland, Spanje en Portugal is nog niet geheel verteerd. Voor deze laatste twee staten zijn er trouwens nog verschillende overgangsregelingen van toepassing.

Wij weten dat de molen van de geschiedenis langzaam maalt. De reali-

satie van een dergelijk project binnen een te korte tijdsspanne kan nefast zijn. Ik refereer daarbij naar *the point of no return*. Indien het akkoord mislukt — en het draagt de kiemen van de mislukking in zich — dan is er maar één mogelijk gevolg : de totale uiteenspatting van wat we tot nu toe bereikten, en dit mag uw bedoeling niet zijn, mijnheer de minister !

Wij pleiten dus voor een punt per punt-behandeling van dit akkoord met duidelijke veranderingen, die aan de collega's lidstaten worden voorgesteld en die tevens in het Europees Parlement worden voorgedragen. Het zal het democratisch proces enkel maar vergroten.

Gelet op al deze overwegingen durf ik te vragen of het dan zo verschrikkelijk moeilijk is zich opnieuw te bezinnen over dit akkoord. Is het dan echt ondoenbaar om een studieronde in te bouwen en enkele jaren respijt te nemen ?

Ik kom nu tot specifieke opmerkingen in verband met de Muntunie.

Het is voor ons, nationalist, onmogelijk om met de huidige gegevens akkoord te gaan met de oprichting van een Europese Muntunie. Hiervoor dragen wij een veelzeggend argument aan : wij weten niet wat de houding zal zijn van de Muntunie tegenover een boedelscheiding van België in een Vlaamse en een Waalse staatshuishouding. Zal de Europese Gemeenschap, geïnspireerd door de oude Belgische „broodheren”, op de rem gaan staan of zien ze inderdaad de anomalieën die in België verder leven, en tevens het levenskrachtig, dynamisch en efficiënt alternatief van een scheiding in twee aparte staten Vlaanderen en Wallonië ?

Hierover dienen wij van tevoren formeel een standpunt van de Europese instanties te krijgen. Wij stellen derhalve tien primordiale vragen vooraleer wij onze goedkeuring kunnen hechten aan de Europese Muntunie.

1. Zal de op te richten Europese Fe-

Dillen

derale of Centrale Bank maatregelen nemen om de scheiding tussen Vlaanderen en Wallonië te verhinderen ?

2. Zal een Vlaamse munt toegang krijgen tot integratie in de Europese Muntunie ?

3. Worden de tegoeden van België op Europees niveau aan de Vlaamse Staat overgedragen conform de drie normen : inwonersaantal, oppervlakte en bijdrage tot het bruto nationaal produkt ?

4. Zal de Vlaamse Staat leningen kunnen uitgeven in Ecu ?

5. Wat zal de wisselkoers zijn van de Vlaamse munt tegenover de Ecu of aan welke criteria zal een wisselkoersbepaling tussen een Vlaamse munt en de Ecu onderhevig worden gesteld ?

6. Zal de Muntunie akkoord gaan met een overname van de schulden van de Belgische Staat door Vlaanderen en Wallonië conform de door beide staten bepaalde normen ?

7. Zal de Vlaamse Nationale Bank een vertegenwoordiger krijgen in de Europese Centrale Bank ?

8. Krijgt de Vlaamse Staat, als nieuw lid van de EG, soepele integratiemogelijkheden, ten einde een fiscale, financiële en monetaire politiek te voeren, die erop gericht is het honderdvestig-jarig wanbeleid van België ten aanzien van het Vlaamse volk binnen een zo kort mogelijke tijd recht te zetten, waarbij de meeste aandacht zal gaan naar de sanering van de overheidsuitgaven ?

9. Zal de Europese Raad zich schikken naar de optie van Vlaanderen om Brussel niet te laten uitgroeien tot een Europese hoofdstad „à la Washington D.C.”, maar integendeel het te bevriezen op zijn huidige opnamecapaciteit van Europese instellingen ?

10. Kan Vlaanderen over dezelfde clausule beschikken als het Verenigd Koninkrijk vooraleer het wil deelne-

men aan de eenheidsmunt, te weten de „opting-out clause” ?

Mijnheer de minister, dit zijn realistische vragen waarop wij graag een antwoord zouden krijgen niettegenstaande het feit dat de heer Colla, die hier nu niet meer aanwezig is, een regelrechte aanval op ons meende te moeten doen. Deze vragen zijn absoluut niet geïnspireerd vanuit xenofobe of eng nationalistische overwegingen. Zij zijn integendeel bijzonder realistisch.

Wij hebben ook een aantal principesbezwaren tegen de Monetaire Unie. Meent u dat het principe dat hier wordt toegepast *E pluribus unum* wel realistisch is ?

Het Vlaams Blok wil de collega's tot enige bezinning oproepen. Is het mogelijk een Unie uit te bouwen met zeer heterogene delen ? Dit probleem kwam tot uiting op de Europese Top van Madrid in juli 1989, waarbij de zuidelijke landen van de EG onderstreepten dat ze zonder hulp nog niet sterk genoeg staan om op de trein van de Economische en Monetaire Unie te springen.

Wij mogen niet vergeten dat wij sinds juli 1989 een van de meest revolutionaire episodes van de laatste eeuw meemaakten. Wat in de loop van dat jaar slechts weinigen voor mogelijk achtten en waar, buiten enkele nationalistische partijen zoals het Vlaams Blok, zich ook niemand voor inzette, gebeurde : de val van de Muur van Berlijn. De stroomversnelling die deze val uiteindelijk met zich bracht, resulteerde in de terechte hereniging van Duitsland. Dit had ook zeer duidelijke consequenties voor Europa. De aandacht van West-Duitsland ging sinds einde 1989 hoofdzakelijk naar de integratie van de „Neue Länder” eerder dan naar de integratie in Europa.

Ook op monetair en financieel vlak heeft deze evolutie erop gewezen dat de integratie van een sterk deel met een zwak deel zeer moeilijk verloopt. Dien ik de collega's te herinneren aan de evolutie van de verkiezingsuitslagen in Duitsland ? Waar

men eerst bijna *unisono* de hereniging verdedigde, blijken nu degenen die een andere begeleiding voorstonden de meerderheid te behalen.

Kan men een Muntunie voorstellen met een strikt inflatiebeheersende monetaire politiek van de Deutsche Bundesbank en een meer stimulerende muntpolitiek van een aantal zuiderse landen ? Dit verschil is trouwens ingegeven door de gegevens van de nationale situatie en heeft niet zoveel met de politieke samenstelling van de regering te maken. Een Unie willen opzetten met zulke verschillende delen kan enkel leiden tot een verlaging van de norm.

Een gebrek aan discipline van één lidstaat kan leiden tot nadeel voor alle lidstaten. Om deze reden wijst het Vlaams Blok de Muntunie principieel af en stelt als alternatief — indien de vragen die eerder gesteld werden een positief antwoord krijgen — in een eerste fase een Muntunie voor van landen die meer op mekaar afgestemd zijn. Men kan het een Unie met twee snelheden noemen, maar het is ook de toepassing van de logica zelf. Een eenmaking om niet-materiële redenen is enkel mogelijk indien ze plaats vindt tussen homogene of eerder homogene delen.

Wat gaat u doen met de kandidaat-nieuwe lidstaten ? De integratie van nieuwe lidstaten en hun toenadering of integratie in de Muntunie zal tevens grote problemen stellen waarover men nu nog onvoldoende heeft nagedacht. Het is voor de hand liggend dat een nieuwe lidstaat nog niet onmiddellijk kan voldoen aan de eisen die nu gesteld worden voor de toetreding tot de Muntunie. Bijvoorbeeld, hoe zal men Finland integreren, met een werkloosheid van bijna 13 %, een negatieve groei van het BNP en een begrotingsdeficit van meer dan 7 % ? We zwijgen hier dan nog liefst over een aantal andere landen met inflatieritmes die boven de 10 % liggen en die pas onlangs in aanraking kwamen met de nieuwe

Dillen

managementtechnieken die de verandering van politiek systeem met zich brachten.

Het is overduidelijk dat de instanties van de EG hier niet bij hebben stilgestaan en dat de invoering van de Muntunie, zoals ze op het ogenblik bestaat, een bijkomende hinderpaal is voor nieuwe gegadigden en voor staten die hun aanvraag reeds indienen.

Het Vlaams Blok is voorstander van een vrij en sterk Europa der volkeren, maar dat gebied houdt niet op bij de oostgrens van Duitsland. De recente evolutie van toenadering van bijvoorbeeld Tsjechoslovakije, Hongarije, de Baltische Staten, Slovenië, Kroatië en andere tot het vrije Westen trachten te ontkennen en niet te bevorderen zou op lange termijn politieke moord van de ontluikende democratieën kunnen inhouden.

Daarnaast zijn er een aantal inhoudelijke bezwaren, vooral met betrekking tot de oprichting van een Europese Centrale Bank. Deze Europese Centrale Bank zal de toekomstige muntpolitiek van Europa bepalen.

Zij staat in feite boven en buiten elke politieke controle. De bank moet onafhankelijk zijn van regeringen en parlementen. Met hun vrij lang mandaat kunnen de gouverneurs van de nationale banken, die dan in de Europese Bank zetelen, een politiek uitstippelen die resoluut in tegenspraak is met de politieke eisen van de inwoners van de staat waarvan zij de vertegenwoordiger zijn. Is dit democratisch? Of wordt de democratie enkel maar in acht genomen wanneer het heel Europa betreft? Dezelfde redenering dus als eerder met de 43.000 Denen. In dit opzicht kunnen we de Denen overschot van gelijk geven. Stel dat de lokale situatie schreeuwt om een ondersteunende muntpolitiek, maar dat men in de Europese Centrale Bank de „anti-inflatie” als nieuwe madonna aanbidt. Hebben de Denen dan geen gelijk gehad? Zijn wij voorstander van zulke situaties?

Lijden wij hier dan niet aan een acute vorm van het pas ten grave gedragen internationalisme?

Is het niet net dat wat men over het hoofd heeft gezien? Uiteraard kan u vandaag opperen: „Goed, wat heeft België vandaag in de pap te brokken bij de koppeling van de frank aan de Duitse Mark? Wij dienen alle beslissingen van de Duitse centrale bank te volgen en hebben slechts een gelimiteerde manoeuvreerruimte”. Dit is inderdaad zo. Een Belgische muntpolitiek zou er vandaag op gericht moeten zijn de rente te doen dalen. De inflatie is immers min of meer onder controle en onze economie kan best een rentedaling verdragen om de investeringen aan te wakkeren. Trouwens, we zijn van mening dat ook de minister van Financiën een rentedaling niet ongenegen zou zijn. Niettemin mogen wij u eraan herinneren dat dit een eenzijdige beslissing was van de gouverneur van de Nationale Bank.

De beslissingen van de gouverneur en van de regering zijn uiteraard steeds te verantwoorden aan de kiezer. Met de nationale kiezer dient men rekening te houden of men dat graag heeft of niet. De verwijzing naar een hogere instantie doet hier dan ook niets ter zake. Per slot van rekening moeten we de belangen van ons volk dienen. Eerst komt ons volk, nadien de andere. In deze volgorde. Dat is de echte democratie. Wat hier wordt voorgesteld is het internationalisme, waarbij het belang van de Italiaan, de Portugees of de Griek — hoe rechtmatig hun belang in hun situatie ook zal zijn — kan primeren op het belang van de Vlaming. Dat kunnen wij uiteraard niet toestaan.

Binnen de ECB zal het uiteraard onmogelijk worden nog specifiek nationale muntpolitieken te ontwikkelen. Het zal één centrale Europese politiek zijn, daarmee uit.

Ten einde niet op zere tenen te trappen, zullen we enkele voorbeelden aanhalen van staten die streven naar lidmaatschap van de EG. U zal onmiddellijk gelijkaardige situaties

in het verleden of de toekomst kunnen plaatsen. Stel een bepaald land met een vrij sterk ondersteunende muntpolitiek, waarbij de industriële nijverheid en enkele grote instellingen in feite staatseigendom zijn. De loondiscussies worden door de vakbonden op een zeer hoog peil gevoerd, stakingen behoren tot de orde van de dag. De concurrentiepositie is door een te hoge inflatie en dus hoge loonkosten sterk gehypotekeerd, vooral tegenover de omliggende landen die wel een gestage groei voet bereiken. De Staat dient herhaaldelijk geld te lenen op de internationale markt, maar er worden steeds hogere rentes gevraagd.

Eén van de oplossingen uit het schoolboekje: devaluatie met begeleidende maatregelen. Dit kan niet meer in de ECB-situatie. Wat moet dat land dan doen? Eerst uit de Muntunie stappen, met nog desastreuze gevolgen. De wisselkoers van de Ecu tegenover die munt zal onmiddellijk negatief beïnvloed worden, want een devaluatie is op til. Het mogelijke en noodzakelijke verrassingseffect van een devaluatie is totaal weg. Alle obligaties zijn te gelde gemaakt, nog voor een haan erover kan kraaien. In het nieuwe tijdperk is het dus „Big Brother” die ons probleem zal oplossen. Gaat grote broer dan ook bepalen wat de indexschalen zullen zijn, hoeveel overheids personeel er in dienst kan genomen worden, welke budgetten voor de rijksschuld financiering moeten worden vrijgehouden en welk voor onder meer onderwijs, openbare werken, justitie, cultuur, wetenschapsbeleid?

In de nieuwe structuur valt de mogelijkheid om drastisch ingrepen te doen totaal weg. Zelfs een minder drastische maatregel dan devaluatie, bij voorbeeld een schuldherschikking, zal met goedkeuring van de ECB dienen te gebeuren. We kunnen dan evengoed een permanente aanvraag indienen.

Hoe logisch voor de toekomst ook, het zich vastpinnen op de door de Duitsers geïnspireerde anti-inflatie

Dillen

statregie zal vroeg of laat een slechte optie gebleken zijn, niet voor de Gemeenschap op zich, of laten we liever zeggen, voor een beperkt aantal landen die een nagenoeg gelijklopend monetair en financieel beleid voeren.

In de Groep van Zeven, waar de EG als waarnemer mee wordt uitgenodigd, is niet iedereen overtuigd van de prijsstabiliteitspolitiek voor de toekomst. Alle indicatoren wijzen op een sterke vertraging van de groei. In verschillende landen dreigt er een nulgroei of een achteruitgang. Zowel in de Verenigde Staten als in Japan — kijk er de beurs en de slechte resultaten van de Japanse bedrijven er maar op na — is de recessie ingetreden. Of ze van korte of lange duur is kan niemand met zekerheid voorspellen.

Stel dat in die Groep van Zeven met onder andere Canada, Japan, de Verenigde Staten, Frankrijk, Groot-Brittannië een meerderheid gewonnen is voor een relancebeleid. Gezien het statuut van de ECB kan de EG daar dan niet op ingaan. Een internationaal monetair beleid wordt zodoende totaal onmogelijk, met als gevolg dat de stabiliteit van de wisselkoersen tussen de verschillende industrielanden zoek raakt. Ondanks het elimineren van de wisselkoersen in de EG en de invoering van één centrale munt, zullen de internationale wisselkoersen minder stabiel worden dan vandaag, of met andere woorden de dollar vandaag aan 32 frank of 0,8 Ecu en overmorgen aan 36,2 frank of 0,9 Ecu. Heeft men aan deze factor aandacht besteed. Ons inziens zeker niet.

Men heeft zich gewoon onder druk van de Duitsers met een bijna obsessieve ijver gefixeerd op een aantal willekeurige normen voor overheids-tekorten en overheidsschulden.

De eigenlijke reden van de oprichting van de Muntunie is de studie voorgesteld door Europees commissaris H. Christophersen, waarbij hij aanwijst dat de Europese Monetaire

Unie met als sluitstuk de invoering van de Europese eenheidsmunt, een jaarlijkse besparing zou opleveren van een bedrag tussen de 645 en 800 miljard. Het wegvallen van de wisselkoersen is uiteraard de belangrijkste aanzet geweest tot dit voorstel. Dat de invoering van een dergelijke eenheidsmunt zou leiden tot een lagere rentevoet en derhalve ook tot een vermindering van de begrotings-tekorten, moet nog worden bewezen.

Lang niet alle economen zijn het erover eens dat Europa een eigen munt nodig heeft. Er zullen ongetwijfeld voordelen aan verbonden zijn, maar ook zeer grote risico's. Die worden aangewakkerd door het feit dat het Verdrag van Maastricht op dit punt geen toonbeeld van duidelijkheid is, bij voorbeeld op het vlak van de sancties.

Is Europa ervan overtuigd dat alle lidstaten zich hier steeds volledig aan de regels zullen houden? Zullen alle lidstaten het Verdrag, ook op het vlak van de monetaire unie, steeds plichtsbewust naleven? Ik vrees hiervoor. U mag solidariteit niet overschatten wanneer nationale belangen op het spel komen te staan.

Tot slot heb ik de grootste twijfel rondom de stabiliteit van de Europese munt. Zal deze even stabiel blijven als de Duitse Mark? Iedereen weet dat vooral enkele grote lidstaten, voornamelijk Frankrijk, voorstander zijn van een Europese munt en dan vooral uit eigenbelang, om eindelijk de strijd aan te gaan tegen de Duitse heerschappij op monetair gebied of zoals Paul Fabra op 8 januari 1992 in de Wallstreet Journal schreef, ik citeer: „Duitsland in bedwang houden is een obsessie van de meerderheid van het Franse establishment”. Het is altijd een risico te reageren vanuit een bepaalde obsessie.

Tot besluit verwijs ik naar wat professor Van Meerhaeghen terecht heeft geschreven, met name dat de Monetaire Unie thans voorbarig is en dat wij het gevaar lopen een sta-

biële en harde Duitse Mark — de basis van het EMS — op te geven zonder te weten wat er voor in de plaats komt.

Le président : La parole est à M. Defeyt.

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, dans un récent article, le ministre des Finances attire l'attention sur trois domaines dans lesquels — selon lui — les faiblesses actuelles de la construction européenne doivent être corrigées. Je cite textuellement : „Le déficit fiscal, manque d'harmonisation permettant le développement de la défiscalisation compétitive ; le déficit social, nécessité de construire un véritable socle social ; le déficit démocratique, procédure de décision trop peu transparente et insuffisamment contrôlée”.

La conclusion qu'il tire est la suivante : „La marche est encore longue donc, l'important c'est de continuer à progresser”.

Toute la question est de savoir si le Traité sur l'Union économique et monétaire, qui fait l'objet de mon intervention ce matin, constitue vraiment un progrès vu, en particulier, ses retombées sur les politiques belges.

Il me semble que l'on peut aborder cette question en trois niveaux d'analyse.

Le premier niveau d'analyse concerne la balance entre l'union économique et l'union monétaire. On parle de monétaire et d'économique. En fait, on parle beaucoup de monétaire et pratiquement pas d'économique. Il suffit de comparer la longueur des textes concernant les deux parties de l'Union économique et monétaire !

D'un côté, pour l'union monétaire, on trouve un luxe de détails, de précisions, de dates butoirs, de contrats et de protocoles de textes, fournis dans le but de faire triompher les thèses monétaristes.

En ce qui concerne l'union économi-

Defeyt

que — je pense notamment à l'article 103 — on relève des mots tels que „coordonne, grandes orientations, recommandations”, mais rien d'obligatoire, rien qui n'amène les gouvernements à assurer la nécessaire cohérence entre les politiques monétaires d'une part et économiques d'autre part.

Plusieurs observations relatives aux politiques économiques sont à formuler.

On constate tout d'abord la faiblesse des modalités d'éventuelles politiques industrielles. On cite bien sûr la possibilité de politiques industrielles mais en des termes vagues et imprécis !

Ensuite, on relève l'absence de politique fiscale et budgétaire clairement indiquée. On parle à nouveau d'orientations, de possibilités, d'accords et de recommandations. Aucune cohérence n'est cependant assurée, dès le départ, entre les politiques monétaires d'une part et les politiques fiscales et budgétaires d'autre part.

Or, à la lecture de n'importe quel livre d'économie, vous noterez, monsieur le ministre des Affaires étrangères, que la plupart des politiques économiques doivent être en phase et, par conséquent, décidées au même niveau que la politique monétaire. Sinon — je ne le conteste pas et j'y reviendrai dans un instant — seuls les aspects monétaires triompheront au détriment des autres politiques.

Le fond de la question est l'arbitrage qu'un pays ou qu'une communauté qui se veut démocratique doit faire entre les considérations monétaires et les autres considérations de politique économique. L'arbitrage entre ces deux aspects est littéralement rendu impossible par le Traité sur l'Union économique et monétaire.

Détaillons maintenant l'aspect „monnaie commune” et levons tout de suite une ambiguïté ! Les Verts sont en faveur de la monnaie com-

mune. Ils y voient potentiellement un nombre important d'avantages. Vous les connaissez mieux que moi, je ne les citerai donc pas ! Mais attention, regardons à cet égard ce qui est prévu !

Une fois de plus, j'y reviens, le monétaire prend le pas sur l'économique et l'économique prend le pas sur le social et l'environnement. Dois-je rappeler que l'on a même failli, à un moment donné, voter le texte sur l'Union économique et monétaire avant les autres volets. Cette possibilité a été évoquée et n'a pas vraiment été combattue à l'époque par tous les gouvernements concernés.

Ma deuxième question sur l'union monétaire concerne les modes de décision. A ce sujet je connais la réponse archi-traditionnelle de notre ministre des Finances qui dit : „En matière de nomination du gouverneur, le Parlement européen aura plus de droits que ce parlement-ci”. Je pourrais lui suggérer au passage d'agir de même en Belgique. Mais la véritable question n'est pas là car, même si la nomination du futur gouverneur est importante, ce n'est pas tellement cela qui compte en matière de politique monétaire. Ce qui est essentiel ce sont les orientations de politique monétaire et la nécessité absolue, dans un état démocratique, de pouvoir organiser démocratiquement la cohérence et la balance entre la politique monétaire et ses impératifs et la politique sociale et budgétaire en général.

Troisième faiblesse de ce Traité sur l'Union monétaire : le rôle international de l'ECU. En tant qu'Européen et économiste, j'en ai assez de l'impérialisme monétaire américain et japonais. Or, à cet égard, que prévoit l'union monétaire ? Rien du tout.

M. Claes, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères : Cela est intéressant.

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Les textes, que j'ai relus avant de préparer cette intervention, pré-

voient seulement que les grandes orientations de change seront décidées par le Parlement et le Conseil. A part cela, rien n'est mis en place. Je crois qu'aucune volonté politique n'existe au niveau européen de laisser jouer à l'ECU un rôle de stabilisation monétaire internationale permettant d'apporter une aide significative aux pays en voie de développement qui éprouvent d'énormes difficultés suite aux fluctuations du dollar.

De heer Van Rompuy (CVP) : Wat dan met de wisselkoersen op wereldvlak, met muntblok rond de Verenigde Staten en Japan ? Hoe kan de ECU op de internationale wisselmarkten functioneren om het wereldmonetair systeem te stabiliseren ? Behoudens ze met enorme reserves zal tussenkomen op de wisselmarkten, kan dit niet. U weet trouwens wat dat betekend heeft in de jaren '70. Elke vorm van interventie leidt automatisch tot speculatie. Op de duur leidt dit tot niets.

Ik denk dat dit de moeilijkheid is van heel het muntsysteem sinds het *Smithsonian agreement*, sinds het vloten van de dollar.

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Il faut envisager deux choses, d'abord une volonté politique pour lutter contre les fluctuations du dollar qui, aujourd'hui, n'existe pas au niveau européen.

M. Claes, ministre : Pourquoi une Union monétaire si on n'a pas la volonté politique de ce faire ?

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Je parle du rôle international de l'ECU.

M. Claes, ministre : Nous poursuivons des buts tant externes qu'internes à la Communauté. Je ne fais pas de procès d'intention.

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : J'espère que vous m'expliquerez plus en détail.

M. Claes, ministre : Cela changera

Defeyt

lorsque votre groupe aura la majorité absolue au Parlement européen !

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Non, parce que, malheureusement, le Parlement européen ne décide pas grand-chose dans ce domaine. De toute façon il faut la volonté politique de mettre en oeuvre des moyens originaux. Je signale à cet égard, monsieur Van Rompuy, qu'un certain nombre d'économistes américains ont proposé de taxer certaines transactions internationales pour lutter contre la spéculation des devises fortes au détriment des relations commerciales.

Il faut éviter que le dollar passe de 70 à 30 francs pour atteindre un peu plus tard la valeur de 90 francs.

M. Claes, ministre : Quelle est l'autorité qui décidera et sanctionnera ? C'est la question que je vous pose. Que préconisez-vous à cet égard ?

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Le Traité donne-t-il les moyens à la future banque centrale européenne d'agir efficacement en ce domaine ?

Existe-t-il une structure suffisante pour mettre en oeuvre une politique de change efficace ? De quelle façon peut-on aider les pays en voie de développement ?

Je ris toujours quand on tente d'expliquer les difficultés que rencontrent les entreprises lorsque le taux de change entre la peseta et le Deutsche Mark fluctue entre 15 et 20 %.

Les fluctuations entre les monnaies européennes et le dollar sont bien plus importantes et bien plus nocives pour les industries européennes que les fluctuations de change internes. Le premier objectif qu'il faut viser quand on met en oeuvre une union monétaire, c'est le commerce extérieur. C'est l'objectif à atteindre à la fois en termes de place de l'Europe dans le monde, mais aussi d'aide que l'Europe peut apporter à la stabilité monétaire mondiale, en particulier pour les pays en voie de développe-

ment, qui en souffrent encore plus que nous.

C'est un point important.

M. Claes, ministre : Comment la faites-vous ?

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : En particulier, en taxant un certain nombre de mouvements de change qui sont de nature spéculative.

M. Claes, ministre : Mais, qui taxe le pays ? Qui en décide ?

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : L'autorité européenne, la Banque centrale.

De heer Van Rompuy (CVP) : Wat is speculatie ? Wie kan dat bepalen ? Stel dat er een grote inflatie is en een groot tekort op de betalingsbalans ; men verwacht dan dat een munt in een bepaalde richting zal evolueren en men dekt zich daartegen in. De enen zullen dan zeggen dat het speculatie is, de anderen zullen spreken van goed beheer.

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Admettons que ce que je propose soit insuffisant. Peut-on néanmoins laisser le dollar fluctuer comme il le fait ? Peut-il passer en une décennie de 70 à 30 francs, puis de 30 à 70 francs et enfin redescendre à 30 francs ? Cela ne va pas.

M. Claes, ministre : La meilleure méthode de se défendre contre les fluctuations consiste à développer notre propre système.

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) : Je suis complètement d'accord sur ce point. Il faut développer notre propre système et lui donner les moyens supplémentaires pour jouer ce rôle de stabilisation du système monétaire international.

De heer Van Rompuy (CVP) : U bent voor een Europees muntstelsel maar u wilt de discipline en de normen niet aanvaarden.

M. Defeyt (ECOLO-AGALEV) :

Je répète que je suis pour une monnaie unique.

Je passe au troisième point. Nous approchons des questions qui touchent directement la Belgique, à savoir les critères de convergence.

Monsieur le ministre, pourquoi s'est-on contenté, dans le projet d'Union économique et monétaire, de critères sur la convergence nominale ? On ne parle que des prix, des taux d'intérêt, de balances commerciales. Pourquoi ne mentionne-t-on pas des convergences sur des indicateurs réels ? N'aurait-on pas pu fixer comme objectif le rattrapage des niveaux de vie des pays du Sud par rapport à la moyenne européenne ? Un certain nombre d'études indiquent que la stabilité d'une Union économique et monétaire n'est pas seulement une question de convergence nominale, mais aussi une question de convergence réelle des niveaux de vie.

En ce qui concerne toute la partie relative au déficit public, j'avance d'emblée la thèse que la quasi-totalité de ces critères sont de nature idéologique. Ils ne tiennent pas la route au niveau économique. Je m'explique.

Premièrement, bien plus que le seul endettement des pouvoirs publics, ce qui compte — ainsi que nous l'indique la mauvaise expérience américaine — c'est l'endettement global d'une économie. Il s'agit d'un véritable critère en matière de stabilité monétaire. Il ne faut pas uniquement tenir compte du déficit des secteurs publics.

Deuxièmement, si l'on en reste malgré tout au niveau de l'endettement du secteur public, un certain nombre de questions se posent. Quelles sont les définitions de ce déficit public ? Prend-on un endettement brut ou un endettement net ? N'est-il pas utile de faire la différence entre des déficits pour investissements publics et des déficits pour des dépenses courantes ?

Ne faut-il pas tenir compte de l'importance relative des économies ?

Defeyt

En effet, imposer le même critère de déficit quel que soit le pays n'a pas beaucoup de sens dans une union monétaire. Peut-on prétendre qu'un déficit de 3 % en Allemagne a la même conséquence sur la stabilité monétaire de l'Union économique et monétaire que ce même déficit au Luxembourg ?

Enfin, ce qui est peut-être encore plus important que le niveau, c'est le niveau relatif. A mes yeux, ce débat sur le niveau relatif du déficit public belge n'est pas un faux débat. Ainsi, tous les autres critères de convergence nominale, monsieur le ministre, sont exprimés en termes relatifs. Il s'agit de l'inflation et du taux d'intérêt par rapport aux autres pays.

La seule exception dans la liste concerne le déficit public, considéré comme niveau absolu. Dès lors, que se passera-t-il si, d'ici 1996, on connaît une mauvaise conjoncture économique ? La réponse du ministre des Finances est la suivante : „Dans ce cas, le Traité prévoit qu'on interprétera de façon favorable la performance de la Belgique tenant compte de la situation relative". Une autre réponse du ministre des Finances est de dire que si la conjoncture économique de notre pays est défavorable, il en sera automatiquement de même dans les autres. Dans ce cas, la conclusion logique s'impose : il aurait également fallu que le critère de convergence du déficit public soit exprimé en termes relatifs par rapport à une moyenne européenne et pas seulement en termes absolus comme c'est le cas aujourd'hui.

Si on avait exprimé ce critère en termes relatifs, il est évident que la position de la Belgique, en cas de mauvaise conjoncture économique d'ici 1996, serait améliorée ainsi que sa capacité de discussion au Conseil.

De heer **Van Rompuy** (CVP) : Mijnheer Defeyt, die 5 % is toch een relatief begrip. Het is toch het gemiddelde van de publieke investeringen

die op het ogenblik in Europa met leningen kunnen worden gefinancierd. De gouden regel, zoals die op het ogenblik moet functioneren, is het gemiddelde van Europa. Slechts 1,9 % van het Belgische BNP gaat naar publieke investeringen. Voor Europa is dat gemiddeld 3 procent. Vanuit economisch oogpunt is dit een relatieve norm in die zin dat het een gemiddelde is van de publieke investeringen in alle Europese landen. Ik zie niet goed in waar het verschil is met de inflatie.

M. **Defeyt** (ECOLO-AGALEV) : Je suis absolument d'accord avec la règle d'or. Mais supposons que nous atteignons un déficit de 4 % en 1996. Sera-t-il acceptable ou pas ? La réponse est de dire : „On examinera la conjoncture économique et les solutions adoptées dans les autres pays." Il est clair qu'à ce moment-là, si l'Allemagne connaît un déficit de 4 %, la Belgique s'alignera sur ce niveau. Cela ne fait aucun doute.

Par contre, si d'autres pays connaissent une situation meilleure malgré une conjoncture économique moins favorable, la Belgique aura quelque peine à faire accepter que son niveau de 4 % est acceptable et résulte d'efforts réguliers et massifs en vue de le ramener à 3 %.

La véritable question — nous y reviendrons cet après-midi lors du débat sur la convergence — est de savoir comment seront interprétés les résultats atteints par les pays en 1996. J'ai lu et relu le texte y afférent dans le projet de Traité, monsieur Claes. Une possibilité d'interprétation existe mais dans ce cas, on ne sait jamais dans quel sens elle va jouer. Donc, le risque est énorme. (*Signes de protestation de la part de Mme Spaak*)

Oui, madame Spaak, je vous invite à consulter les chiffres du plan de convergence et leur évolution possible si la conjoncture économique est un tout petit peu moins favorable que ce qui est prévu dans ledit plan. Vous constaterez que nous atteignons très facilement et rapidement

des niveaux de déficit supérieurs à 4 % même si on applique intégralement le plan de convergence. Dans ce cas, la question se pose donc manifestement de savoir comment le Conseil interprétera la performance de 4 % de la Belgique.

Mme **Spaak** (FDF-PPW) : Cela est clairement dit : la porte est ouverte à l'examen pays par pays !

M. **Defeyt** (ECOLO-AGALEV) : La porte est ouverte mais cela ne signifie pas qu'on pénètre dans la pièce !

Mme **Spaak** (FDF-PPW) : Il s'agit quand même d'une indication !

M. **Defeyt** (ECOLO-AGALEV) : Je résume.

1. Le volet économique est trop faiblement développé et précisé par rapport au volet monétaire.

2. Si la monnaie unique, la monnaie commune est un élément important du débat, une pièce essentielle de la construction européenne, que nous soutenons, la manière dont on l'organise et dont on la met en pratique sont manifestement insuffisantes et présentent un certain nombre de lacunes, à la fois en termes démocratiques et en termes d'efficacité économique, notamment dans les relations internationales.

3. Les critères de convergence sont pour le moins incomplets et posent de sérieux problèmes d'interprétation.

C'est la raison pour laquelle, à nos yeux, ce Traité serait acceptable s'il y avait un certain nombre de mesures d'accompagnement importantes, à savoir :

1. Un volet international réfléchi et construit : comment organiser la place de l'ECU dans le monde de manière à ce qu'il serve la volonté de stabiliser le système monétaire international et de le rendre plus juste ? Je ne doute pas de la volonté de ceux qui ont rédigé ce Traité de mettre en oeuvre cette politique, mais vous

Defeyt

reconnaitrez avec moi qu'elle est quasiment absente, et des textes préparatoires, et du Traité même.

2. Des garanties suffisantes pour éviter et mettre fin à la compétition fiscale et des dépenses publiques sur l'ensemble du territoire de la Communauté. La compétition fiscale, ainsi qu'un ensemble de dépenses publiques — je pense aux aides aux entreprises — jouent en notre défaveur aujourd'hui. Tout le monde reconnaît que les aides aux entreprises, au niveau européen, sont un gaspillage d'argent public dans la mesure où elles n'augmentent en rien le volume des investissements privés. Dès lors que l'Europe n'impose pas de règles contraignantes en matière d'aides aux entreprises, il est clair qu'aucune région européenne ne peut prendre seule l'initiative de supprimer ces aides, parce qu'elle serait en concurrence avec d'autres régions européennes.

Ces deux points sont donc des éléments indispensables pour une véritable Union économique et monétaire : pas de compétition fiscale sur des revenus parfaitement mobiles, pas d'aides aux entreprises qui faussent la concurrence et qui sont un gaspillage de moyens financiers.

Enfin, il manque aussi des objectifs, des politiques d'ensemble, qui sont en fait les seules politiques qu'on devrait poursuivre. Il s'agit des politiques en matière sociale, d'environnement et d'emploi. Il n'est pas question que le monétaire prime sur l'emploi et sur le social.

En effet, comme le titraient des journaux français en lendemain de la signature du Traité de Maastricht : „Dans les processus d'unification, seules les mesures monétaires sont contraignantes.” Voilà le fond du débat.

Autre titre, du „Monde” : „Progrès monétaire, hésitation sociale”.

Voilà un bilan qui me paraît clair et rarement contesté, même par ceux

qui voteront le processus de ratification du Traité de Maastricht.

Pour les écologistes, tant que cet ensemble de mesures d'accompagnement dont je viens de parler n'existera pas, le risque est important, trop important à nos yeux, de faire de la politique monétaire un objectif en soi, alors qu'elle ne devrait être qu'un moyen parmi d'autres au service d'un développement durable.

De **voorzitter** : Collega's, de heer Van Rossem is nog ingeschreven op de lijst van de sprekers. Aangezien hij op dit ogenblik het woord voert in de commissie voor de Herziening van de Grondwet, kan hij niet in het halfroond aanwezig zijn. Ik stel voor dat wij de bespreking aanvatten van het hoofdstuk over het Europees sociaal beleid en het Europees burgerschap.

Aangezien de rapporteurs niet aanwezig zijn, wordt verwezen naar hun verslag.

De heer Peeters heeft het woord.

De heer **Jan Peeters** (SP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het Verdrag van Rome ging, en gaat er nog steeds van uit dat economische eenwording en groei automatisch tot sociale verbetering in Europa zou leiden. Later groeide de overtuiging dat het streven naar volledige werkgelegenheid, naar betere levens- en arbeidsomstandigheden en economische en sociale democratie volwaardige doelstellingen van het Europese beleid moesten worden, met eigen beleidsinstrumenten en procedures. Die evolutie leidde naar de Europese Top van Straatsburg in 1989. Elf van de twaalf regeringsleiders ondertekenden er het Gemeenschapshandvest voor sociale grondrechten van werknemers en verklaarden er plechtig dat de sociale ruimte voor hen even belangrijk is als de economische eenwording. De Commissie koppelde daaraan onmiddellijk als testcase een minimaal sociaal actieprogramma, met amper negentien juridisch afdwingbare verordeningen

of richtlijnen. Maar de belangrijkste daarvan, met name op het domein van minimum-voorschriften inzake arbeidsvoorwaarden, raakten nooit door de Ministerraad. Het eerste minimumpakket Europese sociale reglementering brak zijn tanden op de rigiditeit van de beslissingsprocedures uit het Verdrag van Rome. Het staat voor de Vlaamse socialisten dan ook buiten discussie dat het Verdrag op dat punt moet worden gewijzigd.

De huidige akkoorden bieden een beetje meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van een waarachtig Europees sociaal beleid. Niet meer, maar ook niet minder. Maastricht is inderdaad een stap vooruit op drie vlakken. Het Europese sociale overleg, met inbegrip van Europese CAO's, krijgt meer armslag en een afdwingbaar karakter. Zo kunnen voortaan Europese CAO's, na bekrachtiging door de Raad, bindend worden. Meer bevoegdheden inzake sociale politiek en minimumvoorwaarden worden onttrokken aan de sterfput van de unanimiteitsregel : arbeidsvoorwaardenbeleid, informatie en overleg met de werknemers, integratiebeleid op de arbeidsmarkt kan voortaan bij gekwalificeerde meerderheid beslist en uitgevoerd worden. Een actief communautair werkgelegenheidsbeleid wordt mogelijk.

Deze stap vooruit wil ik echter niet bestempelen als een succes en als een overwinning van de sociale krachten in Europa. Daarvoor zijn de lacunes te groot. Niet in het minst omdat Maastricht een sociaal beleid in twee snelheden heeft geïnstitutionaliseerd, met het Verenigd Koninkrijk als potentiële sociale vrijhandelszone van Europa, waar noch de nieuwe sociale bepalingen uit het Verdrag noch de Europese CAO's geldig zullen zijn. Wij betreuren dat, hoewel we appreciëren dat de elf voor een eerste keer niet hebben toegegeven aan de Britse neo-liberale chantage.

Lacunes ook in de nieuwe beslissingsprocedures, die inderdaad veel

J. Peeters

soepeler en democratischer worden en waar met meerderheden kan worden gewerkt behalve op belangrijke sociale terreinen. De unanimiteit blijft immers gelden voor sociale zekerheid, bescherming van de werknemer bij ontslag, collectieve arbeidsverhoudingen en een actief arbeidsmarktbeleid. Domeinen als bezoldiging, stakingsrecht en syndicale rechten blijven zelfs helemaal buiten het Protocol van de elf.

Maastricht blijft dus in eerste instantie een economisch-monetair project, waarbij de Europese integratie vooral in economisch-monetaire termen wordt uitgedrukt. Ook de politieke termen worden beklemtoond, maar de sociale convergentie is duidelijk ondergeschikt. Meer nog : de economisch-monetaire convergentie dreigt de sociale politiek van een aantal Europese landen onder zware druk te zetten, onder andere door de legitimering van sociale dumping, het ontbreken van elke vorm van fiscale harmonisatie en het insnoeren van de sociale stelsels in het budgettaire keurslijf van Maastricht. Dat de Denen zich daartegen verzetten, kan ik best begrijpen.

Moeten wij Maastricht dan afwijzen ? Als dat Europa sociaal vooruit zou helpen, wel. Maar dat is niet het geval. Met of zonder Maastricht is de commerciële eenwording op 31 januari 1992 een feit. Door Maastricht af te wijzen zouden wij ons de enige doeltreffende mogelijkheid ontzeggen om deze feitelijke mercantiele eenwording politiek aan te vullen met minimale sociale spelregels, milieubescherming en consumentenbeleid.

Het Verdrag van Maastricht in de gegeven politieke context opnieuw overwegen zou misschien wel een sociale demarrage van enkele noordelijke lidstaten opleveren, maar zou een breuk betekenen met het zuidelijke peloton dat zeer huiverachtig staat tegenover het verlies van concurrentieel voordeel op sociaal vlak. Zo'n Europa met drie sociale snelhe-

den in plaats van twee, helpt ons ook niet vooruit.

Ik pleit voor meer assertiviteit, ja zelfs agressiviteit van de sociale krachten in Europa, binnen het kader van Maastricht. De behandeling van volgende prioritaire richtlijnen moet worden voortgezet : de arbeidsvoorwaarden van mensen met zogenaamde atypische arbeidcontracten, zoals deeltijdsen, interim, tijdelijken, thuiswerkers ; de regeling van de arbeidsvoorwaarden voor gedetacheerde werknemers ; de verwezenlijking van een wettelijk kader voor de Europese ondernemingsraad ; de bescherming van de zwangere vrouwen en het uitwerken van minimumregels voor de organisatie van de arbeidstijd.

Hierbij moet de verwezenlijking van richtlijnen ten gunste van het bedrijfsleven afhankelijk zijn van de vooruitgang op deze sociale terreinen. Het Europees Parlement doet dit al sporadisch : zo werd de behandeling van de richtlijn tot harmoniseren voor de verzekeringen, vooral in het voordeel van de Britse verzekeringssector, gedurende tien maanden geblokkeerd. We moesten dit meer doen, ook op de Raden. In de sociale sector hebben de werknemers en hun vertegenwoordigers nooit iets gekregen zonder meer. Dit geldt blijkbaar ook op Europees niveau. Laten wij daaruit de consequenties trekken.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Dewinter (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naar aanleiding van dit interessante, maar niet druk bijgewoonde debat, wil ik uw aandacht vragen voor twee deelaspecten van het Verdrag van Maastricht, namelijk het Europees burgerschap en artikel 8B van het Verdrag dat handelt over het gemeentelijk stemrecht, dat voortvloeit uit het instellen van het burgerschap.

Zoals u weet, voorziet het Verdrag in artikel 8B in een bepaling waarmee concreet een Europees burger-

schap wordt gecreëerd, ik citeer : „Iedere burger van de Unie die verblijft houdt in een lidstaat waarvan hij geen onderdaan is, bezit het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen in de lidstaat waar hij verblijft onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat”. Verder heeft men het bovendien over het kiesrecht bij Europese verkiezingen. Wel kunnen de lidstaten andere regelingen aan de Raad voorleggen waardoor afwijkingen worden toegestaan indien de normale regeling bijzondere problemen in een bepaalde lidstaat zou scheppen. Ik kom daar straks nog op terug.

Niemand kan ontkennen — dit probleem is uitvoerig aan bod gekomen tijdens de besprekingen in Commissie — dat deze clause uiteindelijk ingaat tegen artikel 4 van de Grondwet. De ratificatie van het Verdrag zou met zich brengen dat artikel 4 van de Grondwet *de facto* met een gewone meerderheid in de Kamer wordt gewijzigd. Inderdaad, internationale verdragen hebben voorrang op de nationale wetgeving.

Het advies van de Raad van State laat trouwens niets aan duidelijkheid te wensen over : het Grondwetsartikel 4 moet worden gewijzigd alvorens het Verdrag van Maastricht kan worden geratificeerd. Ik meen dat dit advies klaar is ; het is helaas niet bindend. Het Vlaams Blok is dan ook van mening dat deze aanbeveling zeer ernstig moet worden genomen en dringt erop aan — het zijn wellicht woorden in de wind — dat men de voorgestelde procedure zou volgen. Anders moeten wij vaststellen dat de Grondwet niet wordt gerespecteerd en dat wijzigingen eraan tegenwoordig bij gewone meerderheid kunnen, wat niet in de Grondwet zelf is bepaald.

Artikel 4 van de Grondwet is nochtans bijzonder duidelijk, ik citeer : „De staat van Belg wordt verkregen, behouden en verloren volgens de regels bij de burgerlijke wet vastgelegd. Deze Grondwet en overige

Dewinter

wetten op de politieke rechten bepalen welke de vereisten zijn waaraan men moet voldoen, benevens de staat van Belg, om die rechten te kunnen uitoefenen". Ook het stemrecht behoort tot die rechten waarvoor men onder meer de Belgische nationaliteit, althans tot nader order, behoort te hebben om het te kunnen uitoefenen. Wie aan deze bepaling iets wil wijzigen, wie bij voorbeeld het stemrecht wil uitbreiden tot andere EG-ingezetenen of op termijn tot alle vreemdelingen, waarvan hier nog niet zolang geleden naar aanleiding van de verklaringen van gemeenschapsminister Wivina Demeester sprake was, moet derhalve het bewuste Grondwetsartikel 4 veranderen.

Ik herhaal dat de Raad van State dienaangaande bijzonder expliciet is. Alleen, een grondwetswijziging vergt, zoals u weet, geen gewone meerderheid, maar een tweederde meerderheid. Het is uiteraard niet zeker dat zo een meerderheid in de Kamer kan worden gevonden. Immers, het Vlaams Blok is principieel gekant tegen het verlenen van het stemrecht, ook aan Europese vreemdelingen. De VU-VVD lijkt mij op dit moment ook niet bijzonder happig en het lijkt erop dat ook de PVV niet staat te springen om zelfs enkel aan Europese vreemdelingen het stemrecht te verlenen. Een tweederde meerderheid in de Kamer kan u dus wellicht vergeten, mocht u wensen artikel 4 van de Grondwet te wijzigen.

Minister **Claes** : Dan telt u niet goed !

De heer **Dewinter** (VL.BLOK) : Ik heb evenmin de Franstaligen, zoals de PRL, enzovoort, vernoemd en moet er bovendien aan toevoegen dat ook AGALEV-ECOLO niet onmiddellijk een dergelijke bepaling zou goedkeuren, weliswaar niet om dezelfde reden als de andere fracties. Zij vinden dat het voorstel niet ver genoeg gaat.

Bijgevolg vraag ik mij af of u de tweederde meerderheid zou behalen als u het spel zou spelen zoals het hoort. U omzeilt die tweederde meerderheid op dit moment om toch nog op termijn dit stemrecht aan Europese vreemdelingen te kunnen geven via de ratificatie van het Verdrag van Maastricht. Dit lijkt mij een oneerlijke en ondemocratische manier van werken, omdat u op die manier de bestaande wetgeving in dit land, en in ieder geval de Grondwet, omzeilt, maar ook de tweederde meerderheid, die u voor deze aangelegenheid moet halen.

Feit is — en ik wil hier even op terugkomen — dat wij ons ook keren tegen de idee van het Europese burgerschap ; dit is een vrij algemeen en nietszeggend begrip. Wij zijn ervan overtuigd dat iemand slechts één nationaliteit kan hebben. Wij vrezen enigszins dat de evolutie in de richting van een Europees burgerschap uiteindelijk zal leiden tot een veel algemener en nog minder inhoudelijk begrip, namelijk tot een soort wereldburgerschap, waar u en vele anderen in de regering en in deze Kamer van dromen, het summum, de kroon op het werk van degenen die voorstander zijn van de fameuze multiraciale pluriculturele maatschappij. Het Europese burgerschap is ongetwijfeld een stap in de richting van het wereldburgerschap, waarbij alle nationaliteiten zullen verdwenen zijn, zodat men uiteindelijk alleen nog ingezetene burger zal zijn van de wereldgemeenschap, niet langer van een Vlaamse, van een Waalse Gemeenschap, niet langer van een Europese Gemeenschap, maar van de wereldunie. Deze wereldunie zal wellicht worden geregeerd door een soort UNO-regering, die zal uitmaken hoe wij het in ons land moeten doen.

In verband met dit hoofdstuk van het Verdrag van Maastricht is dit een van de verwijten die wij maken : wij geven een aantal bevoegdheden uit handen ; wij doen dit op bepaalde momenten omdat het ons goed uitkomt, omdat het deze regering goed

uitkomt, zeker wat het stemrecht voor de Europese ingezetenen betreft. Inderdaad, men gaat ervan uit dat de meerderheid in ons Parlement toch niet kan worden gehaald ; de publieke opinie is daar immers ostentatief tegen. Verschillende opiniepeilingen uit het recente verleden hebben zeer duidelijk bewezen dat er in dit land, binnen de politieke partijen en evenmin bij de burger, een meerderheid te vinden is die zich uitspreekt voor het verlenen van een dergelijk stemrecht aan Europese vreemdelingen, laat staan aan niet-Europese vreemdelingen.

Naast het feit dat wij ons kanten tegen een vrij vaag Europees burgerschap, waar allerlei zaken zullen worden achter weggestoken, waar men de eigen verantwoordelijkheden niet meer wenst te laten spelen, vrezen wij ook — en dit is een tweede belangrijke kritiek — dat het nu toekennen van het stemrecht aan Europese vreemdelingen, zij het op gemeentelijk vlak — u weet dat er een clause in vevat is die ook geldt voor de Europese verkiezingen, alhoewel het ter zake wat moeilijker blijkt — de deur openzet voor het toekennen van het stemrecht ook aan niet-Europese vreemdelingen.

Verschillende stemmen in dit half-rond, niet in het minst de stemmen van de Groenen, hebben er reeds zeer duidelijk voor gepleit. Wij vrezen, erger nog, wij zijn er bijna van overtuigd dat de ratificering van dit Verdrag, het toekennen van het stemrecht voor de gemeenteraadsverkiezingen aan Europese vreemdelingen uiteindelijk zal leiden tot een springplank zal zijn voor het toekennen van stemrecht, niet alleen op gemeentelijk vlak, maar ook op het nationale vlak, desnoods voor de wetgevende verkiezingen en waarom ook niet voor de Europese verkiezingen, de provinciale verkiezingen en dit ook aan niet-Europese vreemdelingen.

Daarom verzetten wij ons hiertegen, temeer ook dat dit stemrecht, zoals u het nu zal goedkeuren, een scheef-

Dewinter

trekking zal teweegbrengen in de communautaire verhoudingen in tal van gemeenten, die op dit ogenblik de Vlaamse rand rond Brussel uitmaken.

U weet dat er zich in die gemeenten heel wat Europese ambtenaren hebben gevestigd, die in de toekomst ongetwijfeld stemrecht zullen krijgen. U weet dat deze mensen niet zullen stemmen voor Vlaamse lijsten, maar wel voor Franstalige lijsten. Het FDF maakt er zelfs geen geheim meer van. Integendeel, zij zeggen openlijk dat alleen Europa en alleen Brussel als hoofdstad van Europa de francofonie in Brussel kan redden en dat de francofonie buiten Brussel ervoor moet zorgen — ook de heer De Decker is het hiermee gedeeltelijk eens — dat de francofonie buiten Brussel verder uitbreidt.

Wij hebben dat stemrecht via de ratificatie van het Verdrag van Maastricht dringend nodig om de francofonie in Brussel te laten uitbreiden, om van Brussel een nog meer francofone stad te maken dan nu al het geval is.

Dit is ongetwijfeld een bijkomende reden voor de Vlaamse partijen, dus ook voor de Vlaamse socialisten — voor zover ik het adjectief Vlaams mag gebruiken — om dit Verdrag zeker niet te ratificeren en niet akkoord te gaan met de clause vermeld in punt 8B van het Verdrag, clause die inhoudt dat wij stemrecht voor de gemeenteraadsverkiezingen moeten verlenen aan Europeanen, aan Europese vreemdelingen, die hier verblijven.

Wij zijn tevens van oordeel dat het stemrecht onverbrekkelijk met de nationaliteit moet zijn verbonden. Dit geldt zowel voor het gemeentelijk, voor het provinciaal stemrecht als voor het stemrecht voor de Europese verkiezingen. Waarom zouden sommige burgers een meervoudig stemrecht moeten hebben, met name in hun eigen land en in het land waar zij als vreemdeling te gast zijn.

Dit lijkt mij een ondemocratische en oneerlijke situatie, een discriminatie als het ware van de burgers die toevallig in hun eigen land wonen, daar stemrecht genieten en geen stemrecht hebben in het buitenland.

Omwille van al deze argumenten en zeker omwille van het feit dat men probeert om het stemrecht voor de gemeenteraadsverkiezingen in eerste instantie op te dringen aan Europese vreemdelingen en wellicht in een volgende stap aan niet-Europese vreemdelingen, zijn wij ervan overtuigd dit Verdrag te moeten verwerpen. Want dit is precies het achterbakse : men probeert het stemrecht in te voeren via een achterpoortje, goed wetende dat een tweederde meerderheid nodig is om artikel 4 van de Grondwet te wijzigen. Men probeert het nu via de ratificatie van het Verdrag van Maastricht, waarin in clause 8B deze bepalingen zijn opgenomen.

Mijnheer de minister, tot slot wil ik nog even verduidelijken dat het Vlaams Blok evenmin van plan is om ook via het achterpoortje van Maastricht uiteindelijk te laten gebeuren dat er een ingrijpende versoepeling komt van onze nationaliteitenwetgeving. De ratificatie van het Verdrag van Maastricht houdt in dat wij het burgerschap van de Europese Gemeenschap goedkeuren met alle gevolgen van dien. Het Vlaams Blok daarentegen is van oordeel dat wij onze eigen nationaliteitenwetgeving moeten verstrakken. Wij hebben reeds een pleidooi gehouden om het *ius sanguinis* terug in te voeren en de nationaliteitsverwerving strenger te maken in plaats van te versoepelen ten einde ons te kunnen wapenen tegen de emigratie, onder andere vanuit Oost-Europa, maar zeker ook vanuit de Derde Wereld, vanuit Afrika en Azië.

Wij wensen strengere naturalisatievoorwaarden ingevoerd te zien, namelijk dat men ten volle 25 jaar oud moet zijn vooraleer de nationaliteit te kunnen verwerven, zodoende dat men ook bewust de nationaliteit verwerft, iets wat nu helemaal niet het

geval is ; dat men ten minste 17 jaar zijn hoofdverblijfplaats in dit land moet hebben ; dat men op zijn minst de gemeenschapstaal van zijn hoofdverblijfplaats moet beheersen, niet alleen passief, maar ook actief, iets wat nu ook niet het geval is ; dat men uiteraard van goed gedrag en zeden moet zijn en dat men bijzondere diensten aan dit land moet hebben bewezen of door zijn bekwaamheden of talenten kunnen bewijzen. Dit is voor ons een strikte voorwaarde om over onze nationaliteit te kunnen beschikken.

Wij stellen vast dat het Verdrag van Maastricht eerder de andere kant uitgaat en men nogmaals tot een versoepeling wenst te komen. Wij zijn daarvan geen voorstander, integendeel. Wij blijven voorstander van een verstrenging van de naturalisatievoorwaarden ; wij blijven voorstander van het behoud van de nationaliteit, één nationaliteit, met name de Vlaamse nationaliteit. Wij wensen dit principe niet via een achterpoortje uitgehold te zien.

Wij wensen ook niet dat aan dit principe een clause wordt opgehangen voor het geven van stemrecht aan Europese en later aan niet-Europese vreemdelingen. Dat is één van de fundamentele redenen waarom dit Verdrag onze goedkeuring niet wegdraagt.

De voorzitter : De heer Van Hautem heeft het woord.

De heer Van Hautem (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het Europese burgerschap is ongetwijfeld een van de belangrijkste hoofdstukken uit het Verdrag van Maastricht. Vooral het toekennen van actief en passief stemrecht voor gemeentelijke en Europese verkiezingen aan alle onderdanen van de lidstaten zorgt voor beroering. Ik ga het niet meer hebben over de kern van de zaak, dat is zopas gebeurd. Wel zal ik de gevolgen van het toekennen van dit stemrecht behandelen in het kader van een zeer specifieke situatie, na-

Van Hauthem

melijk die van de Vlamingen in Brussel en Vlaams-Brabant in het licht van het feit dat Brussel een aantal politieke instellingen van de EG herbergt, met name de Europese Ministerraad en de Europese Commissie.

Hoe men het ook draait of keert, het toekennen van stemrecht aan de EG-onderdanen zal zeer verstrekkende gevolgen hebben voor Brussel en de randgemeenten, precies omdat in Brussel het hoofdkwartier van de EG gevestigd is.

Gezien de situatie in Brussel en Vlaams-Brabant krijgt de hele zetelkwestie, die in Maastricht slechts zijdelings werd behandeld, een andere dimensie. Met andere woorden, het toekennen van stemrecht krijgt omwille van de aanwezigheid van de politieke instellingen van de EG in Brussel een heel andere dimensie.

Hoewel de zetelkwestie in Maastricht maar zijdelings werd behandeld kunnen wij het Europese burgerschap en vooral het stemrecht niet los zien van de vraag of Brussel nu al dan niet de Europese hoofdstad moet worden en alle politieke instellingen van de EG moet herbergen. De regering meent van wel. Het is al jarenlang de officiële Belgische regeringspolitiek om de zetel van het Europees Parlement ook in Brussel te krijgen.

Net vóór de top van Maastricht, waar over het Verdrag onderhandeld zou worden, ontstond er deining toen bleek dat de Nederlandse Eerste minister Lubbers aan de Franse president Mitterrand zou hebben voorgesteld de nog op te richten Centrale Bank in Amsterdam te plaatsen in ruil voor de Nederlandse toezegging dat Straatsburg definitief de zetel van het Europees Parlement zou worden. De reactie van de Belgische regering was negatief. Ook het voorstel dat op de jongste Europese Top in Lissabon werd gelanceerd, waarbij de zetel van het Europees Parlement in Straatsburg zou blijven voor de gewone zittingen

en Brussel enkel de zetel zou zijn voor de buitengewone zittingen, vond in de ogen van Jean-Luc Dehaene geen genade. Alles wijst er dan ook op dat deze regering de politiek van Martens voortzet, dat wil zeggen dat de zetel van het Europees Parlement kost wat kost in Brussel moet komen.

Mijnheer de minister, ik vertel u weinig nieuws wanneer ik u zeg dat wij daarmee helemaal niet olij zijn. Voor ons hoeft de zetel van het Europees Parlement niet naar Brussel te komen. Meer nog, voor ons mogen ook de Europese Commissie en de Raad vertrekken. Dat betekent niet dat er geen Europese instellingen als dusdanig in Brussel zouden mogen gevestigd zijn, maar niet van die omvang, niet wanneer het instellingen betreft die zulke gevolgen met zich brengen. Wij zeggen dit uit Vlaams, maar ook uit sociaal belang. Wanneer men mij de vraag stelt waarom Brussel geen Europese hoofdstad mag worden, dan antwoord ik altijd met een tegenvraag: Waarom moet Brussel per se de hoofdstad van Europa worden? Het gaat niet op te zeggen dat, indien Brussel geen Europese hoofdstad wordt, onze hoofdstad zou verschrompelen tot een minuscuul en niets betekenend provinciestadje. Er zijn in West-Europa ongeveer 24 steden van gelijke grootte en aard en dat zijn daarom niet allemaal te verwaarlozen provinciestadjes. De reden ligt elders, namelijk in het feit dat hier enorm veel belangen mee gemoeid zijn, vooral geldbelangen. Brussel, hoofdstad van Europa, is naast een prestigezaak in de eerste plaats een geldkwestie, waar vooral bouwpromotoren en vastgoedspeculanten wel bij varen. Het verdedigen van Brussel als zetel van alle Europese politieke instellingen dient in feite ook de belangen van een aantal invloedrijke figuren en organisaties.

Dit blijkt trouwens uit de geschiedenis van het tot stand komen van het monster dat men het Internationaal Congrescentrum noemt, dat nu in de Brusselse Leopoldswijk gestalte krijgt.

In 1981, op de Top van Maastricht, alweer — dit lijkt wel een belangrijke plaats —, werd overeengekomen dat de lidstaten geen projecten meer op stapel mochten zetten en geen bouwwerken meer mochten beginnen in verband met infrastructuur voor de Europese politieke instellingen om de concurrentieslag tegen te gaan.

Vanden Boeynants zou echter Vanden Boeynants niet zijn als hij ook hierop niet iets had gevonden. Vanden Boeynants duikt eens te meer op in dit dossier. Kon het niet via de overheid, dan moest het maar via de privé gaan. Er werd een VZW opgestart die dat groots ICC-project zou opstarten. Heel toevallig was de vergaderzaal van het ICC net groot genoeg gepland om ook het Europees Parlement te herbergen en te ontvangen. Mocht de overheid van Europa niet bouwen, dan deed Vanden Boeynants het op basis van privé-initiatief.

Dan komt de kat op de koord. Via een overigens perfect legaal trucje werd het bouwrecht opnieuw naar de overheid doorgespeeld. Die overheid moest ook de bouwvergunning afleveren. Daarbij kwam men tot de knotsgekke situatie dat de toenmalige bevoegde staatssecretaris, Jean-Louis Thys, een bouwvergunning aan zichzelf afleverde. Ik heb hier de fotokopie. Het is tamelijk hallucinant. De brief waarin staat dat de bouwvergunning wordt toegekend, is geadresseerd aan een zekere mijnheer Jean-Louis Thys, staatssecretaris. Hij is ook ondertekend door een zekere Jean-Louis Thys, staatssecretaris. Als Amerika het land is van de onbegrensde mogelijkheden, dan is dit land toch wel het land van de onbegrensde onmogelijkheden.

De heer **Platteau** (PVV): Mijnheer Van Hauthem, u kent mij en u weet dat ik een rechtgeaard Vlaming ben. Als Vlaming ben ik er toch een enorm voorstander van dat Brussel de hoofdstad van Europa zou worden. Wij kunnen daar als Vlaming toch niet tegen zijn. Het is inderdaad een geldkwestie. Maar is het geen geldkwestie dat Antwerpen zo'n be-

Platteau

langrijke metropool is ? Zijn wij er als Vlaming niet fier op dat Antwerpen uitbreidt op Linkeroever en dat het een wereldhaven is ? Hetzelfde *mutatis mutandis* kan toch van Brussel worden gezegd. Als Vlamingen hebben wij er toch alle belang bij. Dat geldt trouwens voor alle Belgen. Ik zeg u dit in alle openheid en in alle vriendschap. Ik zie echt niet in hoe u daar kunt tegen zijn.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Ik zal u dit in de loop van mijn betoog uitleggen. Als u echter Antwerpen met Brussel vergelijkt, dan vergelijkt u appels met citroenen. De uitbreiding van Brussel, zowel op economisch als op politiek vlak, heeft voor de Vlamingen heel wat andere gevolgen in Brussel en ook buiten Brussel, dan een uitbreiding van Antwerpen. In Antwerpen heeft men niet met de communautaire problematiek te kampen. Dat is de kern van de zaak.

De heer **Platteau** (PVV) : Dat hangt van de Vlamingen zelf af. Zij moeten zelf hun lot in handen nemen. Ze moeten zichzelf profileren en ze moeten zelf naar voren komen, ook in Brussel.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Dat gebeurt niet.

De heer **Platteau** (PVV) : Dat gebeurt niet voldoende. Daarin hebt u gelijk. Dat is echter de schuld van de Vlamingen. Ze moeten zichzelf meer profileren.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Dat is niet alleen de schuld van de Vlamingen. Onder meer zal dit nu ook mee de schuld zijn van het toekennen van stemrecht aan EG-onderdanen in Brussel en in de rand.

De heer **Platteau** (PVV) : Dat is een andere kwestie. Ik reageer tegen het feit dat u in betwisting brengt dat Brussel hoofdstad van Europa zou worden. Dit gaat mij recht naar het hart. Nochtans woon ik op 50 kilometer van de Grote Markt van Brus-

sel. Zowel mijn gemeente, als geheel Vlaanderen en geheel België hebben er alle belang bij om te vechten voor Brussel, hoofdstad van Europa.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : U doet dit en ik doe dit niet. Ik betwist niet dat dit economisch veel voordeel zal hebben. Voor ons bestaan er echter naast economische voordelen en economische welvaart nog een aantal andere waarde, die in het gedrang komen wanneer Brussel de hoofdstad van alle politieke instellingen van de EG wordt. Het gaat om het communautaire.

Uw vergelijking met Antwerpen gaat bijgevolg niet op.

De heer **Platteau** (PVV) : Akkoord, mijnheer Van Hauthem, maar u mag toch het kind niet met het badwater weggieten.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Dan moet u mij eens zeggen hoe we het moeten doen.

Le **président** : La parole est à M. De Decker.

M. **De Decker** (PRL) : Permettez-moi de vous interrompre, monsieur Van Hauthem. Je m'étonne de votre attitude. Vous avez siégé et vous siégez peut-être encore au Conseil régional bruxellois. Vous devriez donc défendre les intérêts de vos électeurs. Je constate que vous prenez la parole aujourd'hui pour attaquer et réduire la prospérité à Bruxelles, allant ainsi à l'encontre des intérêts de vos électeurs.

Vous êtes peut-être aveugle lorsque vous siégez au Conseil régional bruxellois. Je vous fais remarquer que la Région bruxelloise est gouvernée par cinq ministres dont deux ministres flamands et un président de l'Exécutif qui joue bien son rôle d'„asexué linguistique”. Bien que je sois dans l'opposition, je considère que M. Picqué ne se comporte pas comme un président „francophonissime” de l'Exécutif bruxellois. L'Exécutif bruxellois compte également un secrétaire d'Etat flamand.

Cessez donc de voir Bruxelles comme une ville exclusivement francophone ! Bruxelles est la capitale de ce pays. Elle est gérée de manière bilingue. Tout le monde y est respecté. L'usage de diverses langues y est respecté et en premier lieu, après le français, bien évidemment majoritaire, le néerlandais. Les Bruxellois sont chaque jour davantage bilingues, vous le savez parfaitement.

Je vous demande de changer de discours. Utilisant le même langage, votre collègue d'hier faisait référence à la guerre 1914-1918 pour expliquer son hostilité à l'égard de la Belgique. Arrêtez de regarder en arrière. Regardez ce qui se passe aujourd'hui, regardez devant vous et vous cesserez de nous fatiguer avec vos discours qui se basent exactement sur la même logique que celle des Serbes et des Croates qui essaient, pour l'instant, de créer des territoires ethniquement purs en Yougoslavie. Votre combat, messieurs du Vlaams Blok, consiste, en fait, à agir pour que la Flandre de demain ne soit plus constituée que de Flamands. Vous niez l'existence de minorités francophones dans certaines communes de Flandre situées dans la périphérie bruxelloise. C'est un combat contraire aux principes les plus fondamentaux des droits de l'homme. J'espère voir un jour un grand débat sur cette question entre tous les intellectuels flamands. Vous ne pourrez pas continuer à tenir cette logique, ces positions fondamentalement amORALES, dans un pays qui se prétend démocratique.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Mijnheer De Decker u zegt dat ik de belangen van de Brusselaars moet dienen, maar ik stel vast dat steeds minder Brusselaars erin slagen een betaalbare woning te vinden. Eén van de oorzaken daarvan is de aanwezigheid van zeer veel kapitaalkrachtige buitenlanders. Laat mij dan toch de belangen verdedigen van de Brusselaars die het niet meer zien zitten. De kansarmoede in Brussel stijgt nog steeds, aangezien op dit ogenblik 60 % van de Brussel-

Van Hauthem

se bevolking in aanmerking komt voor een sociale woning.

De heer **De Decker** (PRL) : Mijnheer Van Hauthem, weet u dat de woningen in Dublin nog duurder zijn dan in Brussel en daar zijn geen Europese instellingen gevestigd.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Ik geef de situatie hier weer. U dient ook de koopkracht te vergelijken. U mag geen appels met citroenen vergelijken.

Mijnheer De Decker, wij hebben nooit gezegd dat wij naar een Vlaanderen streven dat etnisch puur is, precies of er zullen nooit geen buitenlanders meer zijn. Wat de Franstalige minderheden betreft spreken wij echter uit ervaring. Immers, wanneer anderstaligen zich in onze gemeenten komen vestigen doen zij geen moeite om respect op te brengen voor de taal van de streek waar zij komen wonen. De faciliteiten waren bedoeld om aan de Franstaligen de mogelijkheid te geven zich aan te passen. Vandaag zijn deze faciliteiten gebetonneerd en vraagt men steeds meer. Dat noem ik cultuurimperialisme. Het is een feit dat wij Vlamingen een taal hebben die niet door zovelen wordt gesproken en om die reden moeten wij ook maatregelen nemen. Ik wil niet dat Brussel de zetel wordt van de Europese politieke instellingen.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik was begonnen met erop te wijzen dat het om een geldkwestie gaat en dat het niet naar Brussel komen van de zetel van het Europees Parlement voor een aantal belangrijke organisaties een financieel fiasco zou zijn. Immers, zij hebben al vele miljarden geïnvesteerd en willen die laten renderen. De Generale Maatschappij en de BAC, dat wil zeggen de Bank van de Christelijke Arbeidersbeweging, bezitten in alle projecten samen meer dan 90 % van de aandelen. Men kan zich dan afvragen waarvoor het geld van de christelijke

arbeiders allemaal niet goed is. De grote baas van de BAC is Hubert Detremmerie, één van de vier van Poupehan. Het is dan ook geen wonder dat de heer Martens zich het vuur uit de sloffen liep om de belangen van het ACW te dienen.

Men kan zich trouwens afvragen of in dit project niet de reden moet worden gezocht waarom de heer Martens zich bij de vorige verkiezingen in Brussel kandidaat heeft gesteld. Naar ik meen is de vraag stellen, ze ook beantwoorden.

Minister **Claes** : Ik vraag mij toch af of dit allemaal wel kan vanop die tribune.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Mijnheer de minister, er zijn al heel andere dingen gebeurd in dit Parlement waarvan u zich had moeten afvragen of het wel kon. Trouwens, de heer Martens zelf heeft gezegd, toen hij naar Brussel kwam : „Ik wil onder meer hier, ten opzichte van Europa, bewijzen dat Brussel een voorname plaats in Europa moet innemen.”

Minister **Claes** : U maakt zich schuldig aan manipulatie en medeplichtigheid ter zake !

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Dus alleman mag insinuaties uiten, behalve wij !

Minister **Claes** : Dat zijn oude, vertrouwde methoden die u gebruikt !

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Iedereen mag hier op de meest verschrikkelijke manier over ons insinueren wat hij wil, maar als wij af en toe ergens een verband tussen leggen en ons afvragen of er geen relatie bestaat, luidt het onmiddellijk : kan dit wel ?

Mijnheer de voorzitter, Brussel gaat op urbanistisch vlak naar de knoppen. Brussel, hoofdstad van Europa, is asociaal en anti-Vlaams. Dat is nu zo en zal alleen maar verergeren.

Brussel, hoofdstad van Europa, is voor ons sociaal onaanvaardbaar

omwille van de nu al jaren durende enorme stijging van de huur- en verkoopprijzen. Natuurlijk liggen die in een grootstad altijd wat hoger dan elders, maar rapporten van spaarbanken schrijven de stijging toch minstens voor de helft toe aan de aanwezigheid van kapitaalkrachtige buitenlanders. Deze worden uiteraard aangetrokken door de instellingen van de EG. Wanneer nu de bevoegdheden van de EG nog zullen vergroten, wordt Brussel een nog groter machtscentrum in de Europese besluitvorming dan het daarvoor reeds was, met alle gevolgen van dien.

Het gaat niet enkel om de aanwezigheid van Europese ambtenaren, die bovendien zelf geen belasting betalen, maar ook om de aanwezigheid van al even kapitaalkrachtige kaderleden van multinationals, die uiteraard hun zetel zo dicht mogelijk bij het machtscentrum van de EG willen, en om kaderleden van advocatenbureaus, lobbyisten en dergelijke meer.

Samen met de naderende, bijna puur „economistische”, eenheidsmarkt van 1993 is ook het vooruitzicht van de vestiging van de zetel van het Europees Parlement in Brussel aanleiding tot een grootscheepse speculatiegolf. Uiteindelijk dient die slechts één belang, en dat is niet in de eerste plaats het belang van de Brusselaars en de Vlaams-Brabanders, maar wel van het grootkapitaal. Degenen die leven en werken in Brussel weten dat door de aanwezigheid daar van Europa de concurrentie op de immobiliënmarkt wordt vervalst. De autochtonen worden zo van die markt weggedrukt. Het aantal Europese buitenlanders in en rond Brussel wordt geschat op 40 à 50.000 en indien men al hun gezinsleden in aanmerking neemt komt men tot een aanwezigheid van 120.000.

De bewoonbaarheid van Brussel voor autochtone Brusselaars en van Vlaams-Brabant voor autochtone Vlaams-Brabanders wordt daardoor wel zeer problematisch. De huur- en verkoopprijzen stijgen afschrikwek-

Van Hauthem

kend ten opzichte van de periode 1986-1987. Het prijsniveau voor gewone huizen is quasi verdubbeld. De Brabantse afdeling van de Confederatie van Immobiliëngroepen van België ziet in haar rapport geen enkele reden waarom de fors stijgende trend zich niet zou doorzetten. Op dit ogenblik is het kopen van een huis in Vlaams-Brabant goedkoper dan het huren van datzelfde huis in Brussel.

Nochtans zijn voor Vlaams-Brabant de gevolgen dezelfde. Ik citeer uit een volgens mij hallucinant verslag van het symposium van de studiegroep Vlaams-Brabant, gehouden op 24 november 1990 : „Het succes van de Brusselse vastgoedmarkt laat ook sporen na op de woningmarkt in Vlaams-Brabant. Uit recente cijfers blijkt dat de prijzen voor bouwgronden in het arrondissement Halle-Vilvoorde de jongste drie jaar met 37 % stegen, voor appartementen met 28 % en voor eengezinswoningen met 42 %.

De laatste twee jaar kreeg de markt wel een krachtige impuls door de komst van buitenlandse kaderleden, EG-ambtenaren en buitenlandse zakenlui die in Brussel kwamen werken en die op zoek waren naar een woning in de omringende gemeenten. Vorig jaar lagen de prijzen voor de eengezinswoningen in het arrondissement Leuven gemiddeld 25 % hoger dan in 1986. Voor een appartement moest 73 % meer worden betaald en de bouwgronden werden 24 % duurder. De huurprijzen vertoonden een gelijkaardige ontwikkeling. Rond Brussel worden villa's vlot verhuurd voor 130.000 frank per maand en als de prijzen dan toch enigszins hoog liggen is dat te wijten aan het gebrek aan nieuwe bouwgronden in Vlaams-Brabant zodat het aanbod van nieuwe woningen achterop hinkt.”

Voor de laatste zin is hallucinant. Immers, het betekent dat wanneer de heren van dit verslag hun zin krij-

gen de groene gordel rond Brussel nog meer wordt aangetast en men opnieuw grootscheeps moet verkavelen om het aanbod te vergroten om zo de prijs te doen dalen. De gevolgen zijn zichtbaar. Voor jonge gezinnen, zelfs met een gemiddeld inkomen, is blijven wonen in Brussel op termijn een onbegonnen zaak, ik spreek dan nog niet van er te komen wonen. Er zijn nog andere redenen die uiteraard ook een rol spelen.

De aanwezigheid van Europa jaagt de Brusselaars de stad uit en de Vlamingen Vlaams-Brabant uit. Ook andere bronnen bevestigen deze tendens. Uit een studie van de spaarbank An-Hyp van april 1990 blijkt dat bij voorbeeld het zuidoostelijk gebied, gaande van Ukkel over Watermael-Bosvoorde, Elsene, Oudergem, Etterbeek, de beide Woluwe's tot Evere het hoogst scoren. De prijzen van de kleinere villa's bleken hier in 1989 nog met een derde toe te nemen tot gemiddeld 10.300.000 frank.

De heer **Platteau** (PVV) : Er zit veel waarheid in wat u zegt, maar de objectiviteit zou u er toch moeten toe dwingen een onderscheid te maken. U hebt gesproken over het zuidoosten van Brussel. Spreek toch ook eens over het westen van Brussel. Daar zijn de prijzen nu gestabiliseerd. Daar hebben wij niet dezelfde problemen als degene die u komt te citeren.

Het is niet omdat de prijzen rond Brussel stijgen dat Brussel niet de hoofdstad van Europa kan worden. De prijzen stijgen rond alle grote steden, ook rond Antwerpen, Brugge en Gent en ook rond Parijs.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Maar dit is een katalysator. Dat weet u toch ook. Zelfs in de studie van An-Hyp staat dat de aanwezigheid van Europa een katalysator is om de prijzen nog meer de hoogte in te duwen.

De heer **Platteau** (PVV) : Ik vraag alleen dat u toch enige objectiviteit aan de dag zou leggen en die cijfers enigszins relativeert.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Die cijfers komen niet van mij. Ik citeer ze enkel en ik citeer ook de conclusies.

De heer **Platteau** (PVV) : U citeert enkel de cijfers die u genegen zijt.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Dat is niet waar. Ik heb u de gemiddelde cijfers voor Halle-Vilvoorde en voor Leuven gegeven. Bovendien zijn het toch gemiddelden. De zeer duurere streken dalen dan nog door de meer goedkopere streken. Ik denk dus niet dat dit subjectief is.

De firma Ketteridge voorspelt dat de explosie op de Brusselse woningmarkt nog moet komen. Voor ons betekent dit dat voor de kansarmen, en die zijn talrijk in Brussel, de Europeanisering zeer hard aankomt. Voor hen lijkt er helemaal geen of toch zeer weinig plaats te zijn in een gerenoveerd en dus duurder Brussel. Wij vragen ons af of dat het Euro-Brussel is waarvan sommige megalomane politici dromen.

In Vlaams-Brabant doet zich hetzelfde voor. Ook daar kennen we dezelfde prijsstijgingen. In sommige gemeenten spreekt men van een verdubbeling, zelfs van een verdrievoudiging van de grondprijzen in de jongste drie jaar. Het spreekt voor zich dat jonge Vlaamse gezinnen uit Vlaams-Brabant deze tendens niet kunnen bijhouden. Vraag maar aan de burgemeesters van de gemeenten rond Brussel hoeveel van de jonge mensen die er huren er kunnen blijven wonen. De burgemeester van Overijse verklaarde in 1989 en ik citeer : „In onze gemeente zijn er een 85-tal huwelijken per jaar. Zeker 60 van die jonge gezinnen moeten uitwijken omdat het voor hen te duur is om in Overijse te wonen.”

De vraag is of Vlaams-Brabant door dit alles bedreigd wordt. Het antwoord is volgens ons ja, enerzijds door hun voortdurend stijgend aantal zodat de plaats waar zij nu zijn — de gouden driehoek, het gebied tussen de autosnelwegen Brussel-Bergen en Brussel-Luik — binnen-

Van Hauthem

kort overvol zal zijn, waardoor zij ook de andere gemeenten van de rand zullen gaan betrekken, en, anderzijds, door de meest volslagen ongeïnteresseerdheid voor de eigen taal en cultuur van de streek. Er is inderdaad een manifest gebrek aan wil tot integreren. Ook de europeïsering werkt uiteindelijk de verfransing in de hand. Hoe men het draait of keert, die „Euro- en andere craten” in Vlaams-Brabant hebben weinig of geen voeling en willen die ook niet met de autochtone bevolking. Zij trekken zich terug in hun eigen sportclubs en verenigingen. Zij hebben zelfs eigen scholen. Vooral het feit dat in Vlaams-Brabant — de zes faciliteitengemeenten niet te na gesproken — de officiële taal het Nederlands is, ervaren zij als zeer hinderlijk. Zij vragen zich gewoon af waarom men hier in het contact met de overheden niet gewoon het Frans of zelfs een andere taal kan gebruiken. Plaatselijke bewoners, die heel wat meer ervaring hebben dan politici in hun ivoren toren, ervaren van de kapitaalkrachtige buitenlanders — met hier en daar een uitzondering — slechts minachting en in het beste geval onverschilligheid. Zij hebben slechts oog voor Brussel als stad van Franse cultuur en taal. Het zijn dan ook slechts witte merels die zich aanpassen.

In die context spreekt het toch voor zich dat zij op dit ogenblik reeds in Vlaams-Brabant een versterking vormen voor de Franstaligen. Het is enorm opvallend hoe vooral de Franstalige partijen aandringen op stemrecht voor Europese vreemdelingen. Zij beseffen zeer goed dat zij daarmee hun imperialistische cultuur en politiek in Vlaams-Brabant kunnen voortzetten. De Franstalige liberale leider, Eric Poswick, fractieleider van de francofone oppositie-lijst „Union” te Overijse — de heer De Decker zal hem wel kennen — voorspelt nu reeds dat hij met de hulp van de EG-burgers in Overijse in 1994 de macht zal overnemen.

Dat is zeer duidelijk en het is de

discours van alle Franstalige partijen, niet alleen van de grotere, maar ook van de kleintjes, want vooral het FDF pleit reeds jaren voor de „Europese gedachte” waarin zij het instrument bij uitstek zien om faciliteiten in heel wat gemeenten ingang te doen vinden en om dan een aantal gemeenten bij Brussel aan te hechten. Voor hen is Brussel, hoofdstad van Europa, het breekijzer waarmee men de grenzen van Brussel wil openbreken. Waar of niet, mijnheer De Decker, ik heb het u genoeg horen verklaren in de Brusselse Gewestraad.

De heer **De Decker** (PRL) : Dat zal ook gebeuren.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Dat laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Het zou goed zijn mochten een aantal Vlaamse politici kennis nemen van een aantal verklaringen van onder meer de voorzitter van het FDF. Ik citeer hem graag : „Het geval Overijse bewijst dat de thesis van de cultuurhomogeniteit die de Vlaamse Beweging hanteert voorbijgestreefd is. Dat is een theorie van de negentiende eeuw die vandaag niet meer opgaat. Ik aanvaard in Vlaanderen het Nederlands als eerste, niet als enige taal. Wat wij afwijzen is dat de Vlamingen ons hun taal en cultuur opdringen en ons verplichten van cultuur te veranderen. Wij hebben dan ook nooit aanvaard dat Brussel beperkt zou worden tot de negentien gemeenten. Faciliteiten volstaan niet. Dat getuigt van misprijzen en dat lijkt op een geschenk en daar hebben wij niet om gevraagd. Wat wij vragen is de erkenning van de werkelijke omvang van de Brusselse tweetalige agglomeratie. Brussel is meer dan de negentien gemeenten. Het zijn er misschien vijfendertig of veertig. Het is niet omdat bij de staatshervorming in 1988 de grenzen nog eens zijn vastgelegd, dat dit definitief is. Dit is een voorbijgaande wet, zoals alle wetten.”

Dan komt „de clou”, om het op zijn Brussels te zeggen : „Wij hebben die

Vlaamse annexatie van randgemeenten nooit aanvaard. Vlaanderen heeft die nooit vandoen gehad. Op welke basis heeft Vlaanderen Sint-Genesius-Rode geannexeerd ?”

Het besluit van de voorzitter van het FDF is het volgende : „De geest van Europa zal er volgens mij toe leiden dat in elk gemeentehuis vertaling in bij voorbeeld het Duits, het Engels, het Spaans en natuurlijk het Frans mogelijk wordt. Dit geldt zowel voor de raadszittingen als voor de burger die officiële documenten moet invullen.

Ik hoop dat de Europese geest Vlaanderen voldoende zelfvertrouwen bijbrengt om de onverdraagzaamheid weg te werken. Vlaanderen moet haar door flamingantisme ingegeven opvattingen laten varen om echt Europees te worden.”

De heer **De Decker** (PRL) : Van wie is dat citaat ?

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Ik citeer uw collega, mevrouw Spaak.

De heer **De Man** (VL.BLOK) : No pasaran.

De heer **Van Hauthem** (VL.BLOK) : Voor wie de debatten in de Brusselse gewestraad volgt is dit citaat meer dan voldoende als waarschuwing. Voor de Vlamingen loopt het in Brussel en in Vlaams-Brabant verkeerd. Wanneer er dan eens een decreet wordt ingediend — ik denk hier aan het decreet Suykerbuyk-Van Vaerenbergh — sturen de Vlamingen dit bij de eerste commissievergadering door naar de Raad van State voor advies en om uitstel te bekomen.

Het is niet omdat dit de thesis is van een FDF-voorman, dat het niet de redenering is van heel wat Franstalige partijen. Het toekennen van stemrecht aan EG-onderdanen houdt in deze context in een aantal gemeenten een dodelijk gevaar in. Degenen die steeds weer met het argument komen aandraven dat het al-

Van Hauthem

lemaal zo'n vaart niet zal lopen en dat niet alle Euro-onderdanen voor de Franstalige lijsten zullen stemmen, vergissen zich schromelijk. Het zijn in de Vlaamse gemeenten rond Brussel precies de Franstalige partijen die aan de Euro- en andere craten kunnen beloven dat zij ervoor zullen ijveren dat deze potentiële kiezers in hun eigen taal op het gemeentehuis zullen worden bediend. De Franstalige partijen kunnen dat beloven, de Vlaamstalige kunnen dat niet. Ligt de conclusie dan niet voor de hand? Gemeentelijk stemrecht voor EG-onderdanen betekent een versterking van de Franstalige partijen in Brussel en in Vlaams-Brabant.

In de faciliteiten-gemeenten betekent dit dat de Vlaamse lijsten opnieuw zetels verliezen. Nu reeds blijven er in Linkebeek slechts drie op vijftien over; in een aantal andere gemeenten is het best mogelijk dat de Vlaamse meerderheid te loorgaat. En dan maar spreken over taalhomogeniteit en over het territorialiteitsbeginsel.

Als in de huidige omstandigheden alle Europese buitenlanders in Overijse op niet-Vlaamse lijsten zouden stemmen, zou hun zetelaantal stijgen van 9 naar 13 op een totaal van 27 zetels; Union is dan nog slechts 1 zetel verwijderd van de absolute meerderheid. Een aparte EG-lijst zou in Overijse al 4 zetels halen en Volksunie en SP zouden uit de gemeenteraad verdwijnen.

Voor de Vlamingen in Brussel ziet de situatie er uiteraard nog meer zorgwekkend uit. Volgens de berekening van de voorzitter van het Vlaams Comité van Brussel zouden de Brusselse Vlamingen bij gemeenteraadsverkiezingen 8 van hun reeds schaarse zetels verliezen.

Deze ontwikkeling zal automatisch leiden tot de vraag om de faciliteiten in een aantal gemeenten uit te breiden en ze in een aantal andere gemeenten zonder faciliteiten in te voeren. Dat is zo klaar als een klontje. Het EG-stemrecht, de automati-

sche naturalisatie van migranten van de derde generatie en de versoepeling van de naturalisatieprocedure voor de eerste en tweede generatie, en het verdoken effect van de wet Gol die sedert 1985 aan de lopende band nieuwe Belgen produceert, zijn drie gevaren die het politiek overleven van de Brusselse Vlamingen onmogelijk maken.

Uit deze uiteenzetting blijkt dat de strijd tegen Euro-Brussel niet alleen een taalstrijd is maar ook een sociale strijd. Deze twee zijn nauw met elkaar verweven. De grove speculatie, de niets ontziende kaakslag, de grootheidswaanzin, de stadsmoord en de ondemocratische manier waarop dit alles gebeurt, zijn voldoende om Brussel als hoofdstad voor de politieke instellingen van de EG af te wijzen. Zeker wanneer men dit in het Verdrag van Maastricht combineert met Europees stemrecht en met het Europese burgerschap, is het een overwinning voor de Franstalige partijen in dit land, die hun aanspraken op Vlaams-Brabant nooit hebben laten varen, ook niet wanneer de dialoog mislukt is. Zij weten dat de tijd in hun voordeel speelt. Het volstaat hun verklaringen evenals de Franstalige perscommentaren erop na te lezen; zij weten dat wanneer het Verdrag van Maastricht wordt goedgekeurd, er een hele regio voor het grijpen ligt. Alleen al daarom moet men uit louter Vlaamse bekommernis voor de Brusselaars in het algemeen en voor de Brusselse Vlamingen in het bijzonder en uit bekommernis voor de Vlamingen in Vlaams-Brabant alsook voor het Vlaams houden van een hele streek, Maastricht afwijzen.

De voorzitter: De heer Van Rossem heeft het woord.

De heer **Van Rossem**, voorzitter van de ROSSEM-fractie: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal het bondig hebben over het Verdrag van Maastricht.

Ik stel vast dat hetgeen in Maastricht werd beslist eigenlijk bedenkelijk is.

zeker voor een land als België met een weliswaar stabiele schuld, maar een veel te hoog netto te financieren saldo en een veel te hoge staats-schuld. De resultaten van de akkoorden die in Maastricht werden genomen lijken volgens mij sterk op een dictaat van de Bundesbank, waarnaar iedereen zich moet plooiën en dat ons straks tot een Europese economische unie zal leiden waarbij ik mij onmogelijk kan voorstellen hoe België er ooit lid zal van worden.

Al menigmaal trachtte ik uit te leggen, zelfs aan de hand van transparanten tijdens de vergadering van de commissie voor Financiën, dat wij niet met een conjuncturele, maar met een structurele crisis zijn opgescheept. Tijdens een periode van structurele crisis een politiek voeren waar Keynesiaanse elementen zijn ingebouwd, komt erop neer brand te blussen met petroleum. De vooruitzichten van de regering, als zouden wij in staat zijn tegen 1996 het netto te financieren saldo te reduceren tot 3 procent, is louter dagdromerij. Inderdaad, wann'er men ermee rekening houdt dat de rente in België afhankelijk is van de toestand in Duitsland en dat in Duitsland de rente moet stijgen wegens de toememende kost voor de reconversie van de economie in Oost-Duitsland, gepaard gaande met een te verwachten geringe economische groei, dan zal het rentesnieuwbaleffect ertoe leiden dat de 6,3 procent overheidstekort gedurende ongeveer vier à vijf jaar yo-yo gaat spelen. Dat betekent dat eind 1992 ons overheidstekort waarschijnlijk van 6,3 procent tot ongeveer 5,8 procent zal dalen, maar dat het in 1993 niet verder zal dalen tot 5,1 of 4,7. Integendeel, het zal opnieuw stijgen tot ongeveer 6 procent. Het gaat hier om een cyclische beweging die niets te maken heeft met de onbekwaamheid van onze politici, maar met economische wetmatigheden.

Volgens mij zou een land als België een enorme fout begaan door het, nochtans belangrijke, Verdrag van Maastricht goed te keuren. Wel zou-

Van Rossem

den wij een hele stap voorwaarts zetten indien wij de moed hadden op informatieve basis een referendum te houden met onze landgenoten alvorens ter zake een standpunt in te nemen. Mocht ik aan de minister vragen waarom zo'n referendum niet wordt gehouden, dan zou hij mij antwoorden dat onze Grondwet zulks niet bepaalt. Het zou nochtans louter informatief kunnen gebeuren. Het houden van een dergelijk referendum zou nochtans belangrijk zijn omdat het de regering zou verplichten een einde te maken aan de huidige eurofobie.

Ik ben het er uiteraard mee eens dat Europa zeer belangrijk is en dat wij dringend nood hebben aan een verenigd Europa op economisch vlak, willen wij met Japan en de Verenigde Staten blijven concurreren. Maar een verenigd Europa, waarin de Belgen zich geen Europeanen voelen, ondanks hetgeen August Vermeulen ooit zei in het begin van deze eeuw, is eigenlijk gevaarlijk. Indien men morgen aan iedere Belg vraagt wat zijn standpunt ter zake is, dan kan men niet het spelletje blijven spelen en voorhouden dat bepaalde nieuwe belastingen moeten worden geïnd met het oog op het Verdrag van Maastricht! Op die manier wordt Maastricht immers de boeman voor de burgers. Regelmatig praat ik met de man in de straat en de reacties in de zin van: „dat is een gevaar, want het is alleen maar om in onze portemonnaie te zitten”, verontrusten mij. Mijnheer de minister, men moet ermee ophouden te doen alsof alle maatregelen omwille van Maastricht worden genomen. U weet trouwens zeer goed dat men zonder Maastricht ook moet saneren want dat de situatie uit de hand is gelopen. Het is, mijns inziens, verkeerd telkens opnieuw — zoals leden van de regering dat doen — te schermen met het Verdrag van Maastricht.

Trouwens, het stuit mij tegen de borst dat het Verdrag enkel plannen voor een monetaire unie uitstippelt,

maar zeer vaag blijft over een politieke unie. Ik vind het onbegrijpelijk dat men eerst de monetaire unie wil verwezenlijken en pas nadien de politieke. Logischer zou een omgekeerde werkwijze zijn geweest en dat men vóór een intergouvernementele bijeenkomst zou hebben uitgemaakt wat de democratie van Europa nu moet voorstellen. Het Verdrag bevat enkel loze fraseologie. De democratie boekt hier geen vooruitgang.

Bovendien verwijs ik in verband met de Europese monetaire unie naar een belangrijk artikel van de heer Chevènement dat vorige week donderdag in *Le Monde* verscheen onder de titel „Inventer une autre Europe”. Ik ben het volledig eens met zijn analyse over de invoering van vaste pariteiten voor de Europese munten met het oog op muntstabiliteit. Wij maken een echte fout indien wij deze pariteiten tussen onderlinge munten ten opzichte van de ecu voor eens en altijd vastleggen. Ik ben de mening toegedaan dat het veel logischer zou zijn te werken met pariteiten die jaarlijks of driejaarlijks worden herzien. Trouwens, dat men voor de normen van de stelling uitgaat dat de munten stabiel moeten blijven, lijkt mij totaal verkeerd. België vormt hiervan het beste voorbeeld: volgens het boekje zou ons land de zwakst denkbare munt moeten hebben omdat wij hoge interestvoeten hebben, de staatsschuld en het netto te financieren saldo enorm zijn. België is — ik herhaal het — het levende voorbeeld dat de stelling als zou men pas een stabiele munt hebben indien wij het netto te financieren saldo tot 3 % reduceren en de staatsschuld verminderen tot 60 % van het BNP, niet opgaat. Wij bezitten immers een van de sterkste munten van de hele wereld ondanks de meest ongezonde openbare financiën.

De regering moet derhalve de andere lidstaten durven zeggen dat zij — de lidstaten zitten al verveeld met het Deense incident — het de Gemeenschap nog moeilijker zullen maken want dat zij eerst het volk

wenst te raadplegen. Ik ben ervan overtuigd dat de overheid het overigens moeilijk zal hebben om het Verdrag en de consequenties ervan aan de burger uit te leggen.

Is het resultaat negatief, dan moeten wij de moed opbrengen het Verdrag niet te ratificeren omdat het vooral een dictaat is van de Deutsche Bundesbank die niet zo zeer bekommerd is om de vrijheid van verkeer van personen in Europa, maar vooral om de vrijheid van verkeer van kapitaal. Laten wij, collega's, een kat een kat noemen: de EG is er destijds op de eerste plaats gekomen voor de kapitalisten en niet voor de burgers. Het Verdrag van Rome sprak wel over de vrijheid van verkeer van personen en kapitaal, maar daarbij werd eerst gedacht aan de vrijheid van verkeer van kapitaal en pas veel later aan deze van personen. Trouwens, die idee leeft ook bij de bevolking.

Van ons neen aan het Verdrag van Maastricht, niet aan Europa, moeten wij profiteren om de andere partners van de EG ervan te overtuigen hun mening te herzien. Zeker kunnen wij onmogelijk het Verdrag nu ratificeren indien wij achteraf de trein van de EMU moeten missen en indien niet wordt aanvaard dat de ecu, zoals nu geconcipeerd met vaste pariteiten tussen de munten onderling, voor herziening vatbaar is.

Ik vraag mij trouwens af hoe Frankrijk op het referendum zal reageren wanneer ik lees dat de heer Chirac van het Verdrag zegt: „Je vais voter oui, mais sans état d'âme”. Zal dan 50 % van de Franse burgers voor het Verdrag van Maastricht stemmen? Voorstanders verwijzen daarbij naar Ierland waar 68 % pro gestemd heeft. Dat is echter geen argument: iedereen weet dat Ierland zich enkel uit materialistische overwegingen uitgesproken heeft voor het Verdrag omdat het profiteert van Europa.

Samenvattend onderstreep ik dat ik voorstander ben van een informatief referendum. Bovendien dring ik er in ieder geval op aan dat de overheid zou ophouden met het invoeren van

Van Rossem

nieuwe belastingen alsof die voor het halen van de Maastricht-norm nodig zouden zijn, want anders versterken wij nog de eurofobie. Ik pleit ervoor neen te zeggen aan de ratificatie van het Verdrag en de partners te dwingen een nieuw akkoord op te stellen dat niet langer meer een dictaat van de Deutsche Bundesbank en van de

bankiers is en dat de ecu anders concipieert.

De voorzitter : De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

— *De vergadering wordt gesloten om 12.38 uur. Volgende plenaire vergadering deze namiddag om 14 uur.*

— *La séance est levée à 12.38 heures.*

Prochaine séance plénière cet après-midi à 14 heures.
